

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Iławie

14-200 Iława, ul. Sienkiewicza 10, tel. 89 649 04 20, fax 89 649 04 21,
e-mail: psse.ilawa@sanepid.gov.pl

STAN SANITARNO-HIGIENICZNY POWIATU IŁAWSKIEGO

ZA 2021 ROK

Gminy miejskie: Iława, Lubawa

Gminny miejsko-wiejskie: Kielice, Susz, Zalewo

Gminy wiejskie: Iława, Lubawa

OCENA JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Jakość wody przeznaczonej do spożycia powinna odpowiadać wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294). Badanie pobranych próbek wody do spożycia przez ludzi wykonują laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, stosownie do ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia jeśli spełnia określone w nim wymagania. Przekroczenie parametrów określonych w rozporządzeniu wymaga każdorazowo dokonania oceny zagrożeń i oszacowania ryzyka wystąpienia potencjalnych zdarzeń niebezpiecznych dla zdrowia konsumentów oraz określenia przydatności wody do spożycia. Ocena jakości wody jest sporządzana osobno dla każdego wodociągu.

Zaopatrzenie w wodę

Ujęcia wody do picia na terenie powiatu ławskiego oparte są na wodach podziemnych. Ujmowana woda jest poddawana procesowi uzdatniania poprzez proces filtracji, który odbywa się w tzw. stacjach uzdatniania wody. Pozyskiwane wody podziemne bogate w substancje mineralne, zwłaszcza w związki żelaza, manganu, amoniaku, sporadycznie w siarkowodór wymagają uzdatniania przy zastosowaniu nowoczesnych urządzeń uzdatniających. Chlorowanie, stosuje się jedynie awaryjnie w przypadku wtórnego zanieczyszczenia bakteryjnego i profilaktycznie po wykonaniu robót hydraulicznych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w Ławie w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę (ujmowania, dostarczania i uzdatniania wody) nadzorem obejmuje: 7 producentów wody działających w formie przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych oraz 7 podmiotów dostarczających lub wykorzystujących wodę, pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym, wykorzystujących wodę.

W ramach bieżącego nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia w 2021 roku skontrolowano **37 urzędów wodociągowych**, w których przeprowadzono **114 kontroli** i pobrano **203 próbki wody**.

Wyniki badań jakości wody uzyskiwane były w ramach:

- kontroli jakości wewnętrznej wody, prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne,
- kontroli jakości wewnętrznej wody, prowadzonej przez podmioty wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnego ujęcia,
- prowadzonego przez PPIS w Ławie nadzoru nad jakością wody.

W **2021** roku, z wody wodociągowej korzystało **93 690** osób, na terenie powiatu (stan na dzień 31.12.2021 r. - dane przedstawione przez administratorów wodociągów). Powiat ławski obejmuje **5** miast i **215** miejscowości wiejskich, z czego zwodociągowanych jest **207** miejscowości, natomiast nadal pozostają niezводociągowane miejscowości: Katarzynki, Mały Bór, Nowy Ostrów, Papiernia, Solniki, Kaletka (gm. Ława), Raczek (gm. Lubawa), Skitławki (gm. Zalewo).

W **2021** r., miejscowość Dolina (gm. Susz) została podłączona do sieci wodociągowej, z której korzysta 25 osób, zapewniono Kontenerową Stację uzdatniania Wody.

Ze względu na dobową produkcję dostarczanej wody, w powiecie iławskim odnotowano produkcje wody:

$>1000 \leq 10000 \text{ m}^3/24 \text{ h}$ - **2 wodociągi** zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: wodociąg w Iławie i wodociąg w Lubawie.

$>100 \leq 1000 \text{ m}^3/24 \text{ h}$ - **18 wodociągów** zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: wodociąg w: Kisielicach, Jędrychowiu (gm. Kisielice), Gulbiu, Ząbrowie, Kałdunach, Frednowych, Ławicach, Franciszkowie, Woli Kamińskiej (gm. Iława), Łązynie, Omulu, Targowisku, Wałykach (gm. Lubawa), Suszu, Redakach, Jawtach Małych (gm. Susz), Zalewie, Borecznie (gm. Zalewo).

$\leq 100 \text{ m}^3/24 \text{ h}$ - **10 wodociągów** zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: wodociąg w: Siemianach (gm. Iława), Januszewie, Falknowie, Lubnowy Wielkie (gm. Susz), Międzychód, Dobrzyki, Urowo, Janiki Małe, Kupin (gm. Zalewo), Klimy (gm. Kisielice).

7 indywidualnych ujęć wody (podmioty prowadzą kontrolę wewnętrzną oraz nadzór prowadzony przez PPIS), tj.: ujęcie w: Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita” w Lubawie, Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita” w Suszu, Zakład Drobiarski „Lech-Drób” Sp. z o.o. w Zalewie, Zakład Produkcyjny „Barton” w Karasiu, Xella Sp. z o.o. Zakład w Iławie, Amelo Sp. z o.o. Zakład w Iławie, Zakład Karny w Iławie.

Działania prowadzone w roku 2021 w ramach nadzoru sanitarnego nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W 2021 r., PPIS w Iławie w ramach nadzoru sanitarnego nad zbiorowym zaopatrzeniem w wodę ze względu na stwierdzone zanieczyszczenie mikrobiologiczne (bakterie grupy coli oraz obecność Enterokoków) **wydał 1 decyzję, w której stwierdził brak przydatności wody do spożycia**, obligując tym samym administratora wodociągu w Siemianach do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, zmierzających do doprowadzenia jakości wody do wymaganych parametrów czystości mikrobiologicznej, przewidzianych dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ponadto, ze względu na przekroczenia parametrów fizykochemicznych (ponadnormatywną zawartość manganu, jonu amonowego, żelaza oraz nieprawidłowe zmiany parametrów: barwa, mętność, twardość ogólna oraz zapach) a także zanieczyszczenie mikrobiologiczne (obecność bakterii grupy coli), PPIS w Iławie wydał **8 decyzji, w których stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia**, obligując tym samym administratorów wodociągów (Kisielice, Klimy (2 decyzje), Jędrychowo, Międzychód, Urowo) i właściciela ujęcia indywidualnego (Xella Sp. z o.o. Zakład w Iławie – 2 decyzje) do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, zmierzających do doprowadzenia wartości parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych przewidzianych dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Najczęstsze przekroczenia wartości parametrycznych wody do spożycia dostarczanej w ramach działalności gospodarczej zbiorowego zaopatrzenia wystąpiły dla parametrów fizykochemicznych, tj.: mętność, barwa, mangan, żelazo i jon amonowy. Ww. parametry należą do grupy tzw. parametrów wskaźnikowych, które nie mają bezpośredniego wpływu na zdrowie konsumenta, są jednak ważnym wskaźnikiem potencjalnej obecności zanieczyszczeń, które mogłyby mieć wpływ na zdrowie i mogą sygnalizować zmiany jakości wody ujmowanej, czy też nieprawidłowości w procesie uzdatniania. Zanieczyszczenie wody pod względem mikrobiologicznym może stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Woda, w pewnych okolicznościach może być czynnikiem chorobotwórczym, nawet epidemicznym, głównie chorób zakaźnych przewodu pokarmowego wywoływanych przez bakterie, wirusy, czy pasożyty. Długotrwale utrzymujące się skażenie wody pitnej bakteriami, może przyczynić się do negatywnych skutków zdrowotnych dla konsumenta. Obecność stwierdzonych bakterii grupy coli w wodzie stwarzała bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia ludzkiego i mogła być przyczyną powstawania i szerzenia się chorób zakaźnych oraz infekcji i zaburzeń żołądkowo-jelitowych wśród osób korzystających z wody z ww. wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę

oraz ujęć indywidualnych. Bakterie z grupy coli nie powinny występować w uzdatnionej wodzie. Stwierdzona ich obecność w wodzie pochodzącej z ujęcia wodnego, mogła sugerować nieodpowiednie jej uzdatnianie, wtórne zanieczyszczenie lub nadmierną zawartość substancji odżywczych w wodzie.

W wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę czy w ujęciach indywidualnych w ramach działalności gospodarczej, w których stwierdzono niewłaściwą jakość wody, administratorzy przede wszystkim przeprowadzali intensywne płukanie sieci wodociągowej oraz urządzeń uzdatniających, zwiększali częstotliwość poboru próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej.

Na 31 grudnia 2021 r., **woda**, z indywidualnego ujęcia w Zakładzie w Iławie Xella Polska Sp. z o.o., (orzeczona warunkowa przydatność wody w 2021 r.), w Amelo Sp. z o.o. w Iławie (orzeczona warunkowa przydatność wody w 2020 r.), i na terenie pola namiotowego Wyspy Bukowiec w miejscowości Wieprz, którego administratorem jest Międzyzakładowy Związek Zawodowy Pracowników przy General Electric w Elblągu (orzeczona warunkowa przydatność wody w 2019 r.) – nie spełniała wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych (mangan, żelazo, mętność, barwa).

W pozostałych urządzeniach wodociągowych PPIS w Iławie, na podstawie sprawozdań z badań jakości wody uzyskanych od producentów wody oraz sprawozdań w ramach nadzoru nad jakością wody, stwierdzał przydatność wody do spożycia – wartości parametryczne wszystkich parametrów określonych w rozporządzeniu MZ odpowiadały określonym normom higieniczno-zdrowotnym.

Ciepła woda użytkowa

Poza wymaganiami przyjętymi dla wody przeznaczonej do spożycia, ciepła woda musi spełniać wymagania w zakresie parametru *Legionella* sp. Zapisy rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, określone w części A załącznika nr 5, obligują do wykonywania badań na obecność *Legionella* sp. w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, właścicieli lub zarządców budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

W 2021 r. badania na obecność bakterii z rodzaju *Legionella* sp. zostały wykonane w:

- w 8 budynkach zamieszkania zbiorowego (Zakład Karny w Iławie, Hotel "Grand Tiffi" w Iławie, "Warmianka" ul. Słowiańska 3 w Suszu, Zajazd "Chełmżyca", Agro-Bał Bałszyce 25, Pałac Mortęgi Hotel & Spa, „Karczma Łabędź” w Nowej Wsi, „Gerczak” w Jażdżówkach);
- w 5 budynkach użyteczności publicznej (Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego w Iławie i Niepublicznym Zakładzie Opieki Długoterminowej w Lubawie, Domu Pomocy Społecznej w Suszu, Domu Pomocy Społecznej w Lubawie, Domu Pomocy Społecznej w Iławie),

W wyniku przeprowadzonej kontroli jakości ciepłej wody użytkowej stwierdzono w 2 placówkach skażenie sieci wodnej bakteriami z rodzaju *Legionella* sp. W związku z tym PPIS w Iławie wydał 2 decyzje nakazujące podjęcie działań naprawczych w zakresie poprawy jakości wody.

Na 31 grudnia 2021 r., ciepła woda użytkowa, spełniała wymagania w zakresie parametrów mikrobiologicznych, chemicznych określonych w części B załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Basen kąpielowy

W **2021** r., przeprowadzono **2 kontrole** stanu sanitarno-technicznego obiektów basenowych oraz kontrolę jakości wody w pływalniach, łącznie pobrano **11 prób wody**.

- Iławskie Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji w Iławie jest zarządcą pływalni przy ul. Biskupskiej 2, w której znajdują się **4** niecki basenowe oraz zespół odnowy biologicznej, w tym: **2** sauny suche, sauna parowa, solarium oraz komnata solna.
- GHT Sp. z o.o. s. k., ul. Wyspiańskiego 46/17 w Ciechanowie jest zarządcą pływalni w obiekcie Grand Hotel Tiffi, ul. Dąbrowskiego 9 w Iławie, w której znajdują się **3** niecki basenowe.

W 2021 r., woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2021 r., poz. 349).

Hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

Zgodnie z ewidencją obiektów nadzorowanych przez PPIS w Iławie, na 31 grudnia 2021 r., na terenie powiatu iławskiego funkcjonowało **6** hoteli, **1** motel, **4** pensjonaty oraz **68** innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

W **2021** r., w tych obiektach przeprowadzono **42** kontrole. W **2** skontrolowanych obiektach stwierdzono niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny i techniczny, nałożono **1** mandat karny na kwotę **300 zł**.

Pola biwakowe i kempingowe

W ewidencji nadzorowanych obiektów znajduje się **6** pól biwakowych i **2** pola kempingowe. W **2021** r. przeprowadzono **2** kontrole ww. obiektów (pole biwakowe i pole kempingowe). Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

W ewidencji w **2021** r., znajdowały się **84** zakłady fryzjerskie, **45** zakładów kosmetycznych, **27** zakładów odnowy biologicznej, **2** zakłady tatuażu, **28** zakładów, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z ww. usług – przeprowadzono łącznie **45** kontroli.

W porównaniu do lat ubiegłych wzrosła liczba zakładów kosmetycznych, w których stosuje się narzędzia jednorazowego użytku oraz bielizny jednokrotnego użytku (podkłady, prześcieradła, peleryny).

Prowadzący zakłady kosmetyczne, odnowy biologicznej, osoby wykonujące tatuaże, zabiegi pedicure, manicure czy inne zabiegi upiększające – o ile nie korzystają one wyłącznie z wyrobów jednorazowego użytku, a stosują narzędzia wielokrotnego użytku, zlecają usługę sterylizacji innemu wykonawcy, który przeprowadza proces dekontaminacji i spełnia wymogi Centralnej Sterylizatorni, zgodnie z systemem zarządzania jakością lub GMP (wymóg walidacji procesów) lub korzystają z wyrobów sterylnych przygotowanych we własnym zakresie – posiadają wówczas zorganizowane stanowisko sterylizacji gabinetowej.

W trakcie kontroli ww. zakładów szczególną uwagę zwracano na przestrzeganie procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, w tym: właściwą higienę rąk, właściwe przeprowadzanie procesów dekontaminacji narzędzi wielokrotnego użytku, dekontaminację pomieszczeń, postępowanie z bielizną, z narzędziami, z odpadami niebezpiecznymi i komunalnymi.

Za stwierdzenie naruszeń w ww. zakresie było wdrażane postępowanie mandatowe.

Nałożono łącznie 11 mandatów karnych w wysokości 2500 zł za nieprzestrzeganie procedur obowiązujących w ww. obiektach.

Ocena stanu sanitarnego kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpeli

Warunkiem koniecznym do zapewnienia bezpieczeństwa osób korzystających z akwenów wodnych do kąpeli jest zorganizowanie kąpieliska.

W sezonie kąpielowym 2021 roku, na terenie powiatu iławskiego funkcjonowały 4 kąpieliska oraz 3 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli:

Kąpieliska:

- Kąpielisko Miejskie Iława-Chodkiewicza, organizator: Iławskie Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji.
- Kąpielisko Miejskie Iława-Kajki, organizator: Iławskie Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji.
- Kąpielisko-Plaża Miejska w Suszu, organizator Suski Ośrodek Kultury w Suszu.
- Kąpielisko Sarnówek, organizator kąpieliska: Telewizja Polska S.A. Warszawa. Funkcjonowało od 1 czerwca 2021 r. do 7 lipca 2021 r., wyłączone z użytkowania na wniosek organizatora.
- Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli nad Jeziorem Jeziorak w miejscowości Siemiany pod nazwą:
- „Miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli nad Jeziorem Jeziorak w miejscowości Siemiany”, zorganizowane od 29 czerwca 2021 r. do 26 lipca 2021 r. przez Stowarzyszenie „PROMYK” Kwidzyn;
- „ZHP Kwidzyn” zorganizowane od 1 lipca 2021 r. do 30 lipca 2021 r. przez Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska Hufiec Kwidzyn;
- „Baza Obozowa ZHP Siemiany”, zorganizowane od 31 lipca 2021 r. do 20 sierpnia 2021 r. przez Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska Hufiec Kwidzyn.

Organizatorzy kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli, przedkładali do wglądu PPIS w Iławie, sprawozdania z przeprowadzonych badań jakości wody. Na ich podstawie dokonywano bieżącej oceny jakości wody. Łącznie wydano 20 ocen o przydatności wody do kąpeli. Bieżące dane dotyczące kąpielisk umieszczane były w serwisie kąpieliskowym na stronie internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego.

Przeprowadzono 10 kontroli plaż – obiekty były przygotowane do sezonu turystycznego.

W sezonie kąpielowym 2021 r., woda w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli na terenie powiatu iławskiego była przydatna do kąpeli.

PPIS w Iławie zwraca uwagę, że od kilku lat nie powstają nowe kąpieliska (w 2019 r. – 4 kąpieliska, w 2020 r. – 3 kąpieliska, w 2021 r. – 4 kąpieliska).

Na terenie gmin znajdują się miejsca rekreacji wodnej, które nie posiadają statusu ani kąpieliska ani miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli. Kąpielisko należy do obiektów stale monitorowanych, odpowiednio zarządzanych i spełniających wysokie standardy bezpieczeństwa, a tym samym przyczynia się do promocji danego terenu.

Dlatego, niezwykle ważnym zadaniem gmin jest zapewnienie bezpieczeństwa osób korzystających i kąpiących się, a także zorganizowanie wyznaczonych miejsc w taki sposób, aby spełniały status kąpieliska.

Interwencje

W **2021** r., do Sekcji Higieny Komunalnej wpłynęło **16** pism z prośbą o interwencję od mieszkańców i turystów, **13** - zostało załatwionych we własnym zakresie, **3** - przekazano zgodnie z zakresem kompetencji.

Problemy, które głównie stanowiły podstawy interwencji to m.in.:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pokoi hotelowych – obecność insektów,
- niewłaściwej jakości woda do spożycia przez ludzi w obiekcie świadczącym usługi hotelarskie,
- niewłaściwa gospodarka odpadami komunalnymi – nieprawidłowe usytuowanie pojemników na odpady i gospodarka ściekami,
- niespełnienie wymagań technicznych podczas przygotowywania grobu do pochówku,
- uciążliwości zapachowe w budynkach mieszkalnych.

WARUNKI HIGIENICZNO-SANITARNE ŚRODOWISKA PRACY

W **2021** roku ewidencją objętych zostało **640** zakładów pracy (w 2020 r. - 606 zakłady), w których zatrudnionych było **18112** osób (odpowiednio w 2020 r. – **18012** osób).

Największą liczbę zatrudnionych, objętych ewidencją odnotowano w działalności ujętej w:

- PKD 01 – uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo – **219** zatrudnionych;
- PKD 02 – leśnictwo i pozyskiwanie drewna – **208** zatrudnionych;
- PKD 03 – rybactwo – **36** zatrudnionych;
- PKD 10 – przetwórstwo przemysłowe (produkcja artykułów spożywczych) – **2 155** zatrudnionych;
- PKD 13 – produkcja wyrobów tekstylnych – **266** zatrudnionych;
- PKD 14 – produkcja odzieży – **368** zatrudnionych;
- PKD 16 – produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli – **1 599** zatrudnionych;
- PKD 17 – produkcja papieru i wyrobów z papieru – **273** zatrudnionych;
- PKD 18 – poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji – **69** zatrudnionych;
- PKD 20 – produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych – **377** zatrudnionych;
- PKD 22 – produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – **327** zatrudnionych;
- PKD 23 – produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – **230** zatrudnionych;
- PKD 25 – produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – **318** zatrudnionych;
- PKD 28 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana – **257** zatrudnionych;
- PKD 29 – produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli – **132** zatrudnionych;
- PKD 31 – produkcja mebli – **5 275** zatrudnionych;
- PKD 33 – naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń – **161** zatrudnionych;
- PKD 35 – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – **168** zatrudnionych;
- PKD 36 – pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody – **101** zatrudnionych;
- PKD 37 – odprowadzanie i oczyszczanie ścieków – **118** zatrudnionych;
- PKD 38 – działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców – **298** zatrudnionych;
- PKD 41 – roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków – **530** zatrudnionych;
- PKD 42 – roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – **102** zatrudnionych;
- PKD 43 – roboty budowlane specjalistyczne – **91** zatrudnionych;
- PKD 45 – handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych – **459** zatrudnionych;
- PKD 46 – handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi – **334** zatrudnionych;
- PKD 47 – handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi – **591** zatrudnionych;
- PKD 49 – transport lądowy oraz transport rurociągowy – **640** zatrudnionych;
- PKD 52 – magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport – **223** zatrudnionych;
- PKD 74 – pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – **41** zatrudnionych;
- PKD 75 – działalność weterynaryjna – **35** zatrudnionych;
- PKD 80 – działalność detektywistyczna i ochroniarska – **38** zatrudnionych;
- PKD 81 – działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni – **223** zatrudnionych;

PKD 82 – działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej – **48** zatrudnionych;
PKD 84 – administracja publiczna: porządek i bezpieczeństwo, ochrona przeciwpożarowa – **784** zatrudnionych;
PKD 85 – edukacja – **194** zatrudnionych;
PKD 86 – opieka zdrowotna – **416** zatrudnionych;
PKD 87 – pomoc społeczna z zakwaterowaniem – **176** zatrudnionych;
PKD 88 – pomoc społeczna bez zakwaterowania – **104** zatrudnionych;
PKD 96 – pozostała indywidualna działalność usługowa: pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich, pogrzeby i działalność pokrewna – **48** zatrudnionych;
Pozostałe (PKD 08, 15, 26, 32, 53, 55, 68, 71, 77, 78, 91, 93) – **130** zatrudnionych.

Większość zewidencjonowanych podmiotów gospodarczych (373) stanowiły zakłady zatrudniające do 9 pracowników – 58,3% podmiotów objętych ewidencją PPIS w Ilawie.

W **2021** r., w zakresie przestrzegania zasad, przepisów higieny pracy i warunków środowiska pracy przeprowadzono **97** kontroli (stanowi to – 15,2 % zewidencjonowanych podmiotów; zatrudniających łącznie **3487** pracowników), w tym:

- zgodnie z harmonogramem nadzoru nad obiektami - **55** kontroli,
- kontroli sprawdzających wykonanie nałożonych na stronę obowiązków i kontroli interwencyjnych, doraźnych - **42**.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami podczas czynności kontrolnych, wydano **43** decyzje.

Najczęściej stwierdzone uchybienia dotyczyły:

- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- braku kart charakterystyki i wykazu substancji i mieszanin chemicznych klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie,
- niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń,
- wyeliminowania lub obniżenia przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy,
- braku sporządzonej/uaktualnionej oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy,
- braku sporządzonych/aktualnych kart z badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- braku sporządzonego/aktualnego rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- braku sporządzonych/aktualnych rejestrów prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym oraz pracowników narażonych na działanie ww. czynników,
- braku sporządzonych/aktualnych rejestrów prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 zagrożenia oraz pracowników narażonych na działanie ww. czynników.

Czynniki rakotwórcze

Zakłady, w których występują czynniki rakotwórcze według działów PKD przedstawia poniższa tabela.

Struktura zakładów wg Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)		Liczba zakładów w	Liczba pracowników narażonych/ w kontakcie	Czynnik rakotwórczy*	Liczba osób pracujących w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym
01	Chów i hodowla drobiu	2	20	formaldehyd	0
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	10	73	pyły drewna	0
		1	17	pyły drewna, benzyna	0
10	Przetwórstwo mleka i wyrób serów	2	9	fenoloftaleina	0
16	Produkcja wyrobów z drewna	50	1237	pyły drewna	0
20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1	53	siarczan miedzi pięciowodny, fenoloftaleina, formaldehyd, krzemionka krystaliczna	43
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1	0	benzyna, krzemionka krystaliczna	2
		1		krzemionka krystaliczna	1
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2	9	krzemionka krystaliczna	0
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1	2	benzyna	0
		2	0	krzemionka krystaliczna	52
29	Produkcja części i akcesoriów do pojazdów samochodowych i ich silników	1	2	tlenek chromu	0
31	Produkcja mebli	42	3033	pyły drewna	0
		1	98	pyły drewna, formaldehyd	0
35	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	krzemionka krystaliczna	0
37	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1	1	dichromian (VI) potasu, dichlorek kobaltu	0
		1	4	azbest	0

38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	1	2	azbest	0
41	Budownictwo	2	1	krzemionka krystaliczna	1
42	Budowa dróg	1	0	benzo(a)piren	9
43	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane	2	7	azbest	0
45	Naprawa pojazdów samochodowych	1	41	benzo(a)piren, spaliny diesla	0
81	Utrzymanie porządku w budynkach	1	13	pyły drewna	0
86	Opieka zdrowotna	1	20	formaldehyd, promieniowanie jonizujące	0
ogółem		129	4651		108

* Czynnik rakotwórczy – zaliczane są substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy wg. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 2235).

Praca w kontakcie – rozumie się prace, przy których występuje możliwość narażenia inhalacyjnego i/lub bezpośredniego działania czynnika chemicznego na skórę, bez względu na stężenie czynnika chemicznego w powietrzu i stosowane środki ochrony indywidualnej lub ochrony zbiorowe. Dotyczy to również procesów technologicznych hermetyzowanych.

Narażenie – jeżeli stężenie czynnika rakotwórczego lub mutagennego na stanowisku pracy jest powyżej 0,1 wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia, to na takim stanowisku pracy występuje narażenie inhalacyjne na czynnik rakotwórczy lub mutagenny.

Ze względu na wejście w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 lutego 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz.U. z 2021 r., poz. 279) do zakładów, w których pracownicy narażeni są na czynnik rakotwórczy dodano zakłady, w których występują prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika oraz prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla. W 2021 r., liczba osób narażonych lub pozostających w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym wyniosła **4 751**.

Powyższe dane wskazują, że w powiecie iławskim jest najwięcej zakładów, w których pracownicy wykonują prace związane z narażeniem na pył drewna (**103** zakłady – co stanowi 16,1 % ogólnej liczby zakładów). Do grupy tej zaliczane są zakłady, których proces technologiczny przewiduje obróbkę drewna.

Następną grupę stanowią zakłady, w których pracownicy ekspozowani są na krzemionkę krystaliczną w **8** zakładach (co stanowi 1,25% ogólnej liczby zakładów). W **4** zakładach pracownicy ekspozowani są na substancję rakotwórczą jaką jest azbest. W **2** zakładach pracownicy ekspozowani są na formaldehyd oraz w **2** zakładach występuje narażenie na fenoloftaleinę. W **1** zakładzie pracownicy ekspozowani są na benzynę. W **1** zakładzie pracownicy ekspozowani są na substancję rakotwórczą zawierającą związki chromu. W **1** zakładzie pracownicy ekspozowani są na substancję

rakotwórczą benzo(a)piren, która jest przedstawicielem całej grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych – WWA. Dodatkowo w 1 zakładzie pracownicy narażeni są zarówno na pyły drewna i benzynę. W 1 zakładzie na siarczan miedzi pięciowodny, pyły drewna, fenoloftaleinę, formaldehyd, krzemionkę krystaliczną. W 1 zakładzie występuje narażenie na benzynę oraz krzemionkę krystaliczną. W 1 zakładzie na pyły drewna i formaldehyd. W 1 zakładzie na dichromian (VI) potasu, dichlorek kobaltu. W 1 zakładzie na benzo(a)piren i spaliny diesla. W 1 zakładzie na formaldehyd i promieniowanie jonizujące.

Podejmując działania zmierzające do ochrony pracowników przed narażeniem na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, PPIS nadal obejmie szczególnym nadzorem pracowników ekspozowanych na szkodliwy pył azbestu.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że w myśl § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 z późn.zm.) - wykonawca prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z miejsca, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, a także z terenu prac - obowiązany jest do zgłoszenia zamiaru przeprowadzania tych prac - właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu. Należy zaznaczyć, że takiego zgłoszenia dokonują firmy, które podpisały umowę z gminami powiatu iławskiego na prace usuwania wyrobów zawierających azbest.

Przyjęty przez Radę Ministrów w maju 2002 r. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, przewiduje oczyszczenie kraju z azbestu do 2032 roku.

W związku z powyższym przewiduje się, że w 2022 roku i latach następnych zwiększy się ilość prac polegających na demontażu płyt azbestowo-cementowych.

Czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące w środowisku pracy

Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 46 zewidencjonowanych zakładach pracy.

Przekroczenia NDN/S odnotowano głównie w branży: produkcji mebli (PKD 31) – 11 zakładów, produkcji wyrobów z drewna z wyłączeniem mebli (PKD 16) – 8 zakładów, produkcji artykułów spożywczych (PKD 10) – 5 zakładów, w leśnictwie przy pozyskiwaniu drewna (PKD 02) – 4 zakłady, w budownictwie (PKD 41) – 4 zakłady, zbierania odpadów (PKD 38) – 4 zakłady, produkcji konstrukcji metalowych (PKD 45) – 3 zakłady, konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli (PKD 25) – 1 zakład, chów i hodowla drobiu (PKD 01) – 1 zakład, produkcji mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących (PKD 20) – 1 zakład, poboru, uzdatniania i dostarczania wody (PKD 36) - 1 zakład, robót związanych z budową dróg i autostrad (PKD 42) - 1 zakład, wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, cieplnych, gazowych i klimatyzacyjnych (PKD 43) – 1 zakład, utrzymania porządku w budynkach (PKD 81) – 1 zakład.

Ogółem w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń i stężeń (NDN/S) czynników szkodliwych dla zdrowia w 2021 r. zatrudnionych było 1091 osób.

W nadzorowanych zakładach najczęściej stwierdzano narażenie na: ponadnormatywny hałas - 906 pracowników, ponadnormatywne przekroczenia pyłowych zanieczyszczeń powietrza – 516 pracowników, ponadnormatywne przekroczenia drgań mechanicznych - 33 pracowników, chemicznych zanieczyszczeń powietrza (mangan i jego związki) – 88 pracowników.

W związku z występowaniem przekroczeń dopuszczalnych poziomów natężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy wydano 2 decyzje administracyjne.

Prowadzone przez PPIS w Iławie działania administracyjne ukierunkowane były przede wszystkim na wyegzekwowanie od pracodawców wdrożenia w życie programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do obniżenia nadmiernego poziomu hałasu, drgań mechanicznych oraz pyłowych i chemicznych zanieczyszczeń powietrza.

Największy odsetek uchybień w skontrolowanych zakładach stanowił brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych – 26%.

W 2021 r., PPIS w Iławie wydał 5 postanowień o nałożeniu grzywny, w tym 2 wyegzekwowano.

Porównując rok 2021 z rokiem 2020 można stwierdzić, iż zarówno warunki środowiska pracy jak i warunki higieniczno-sanitarne ulegają systematycznej poprawie. Dzięki sprawowanemu nadzorowi przez PPIS w Iławie, pracodawcy przeprowadzają remonty pomieszczeń, modernizują je, względnie budują nowe. Eliminują lub ograniczają stosowanie niebezpiecznych substancji/mieszanin chemicznych, dokonują szczegółowej analizy narażenia pracowników na czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy poprzez sporządzanie oceny ryzyka zawodowego z uwzględnieniem zagrożeń zidentyfikowanych na stanowisku pracy i zapoznają pracowników z tym ryzykiem.

Produkty kosmetyczne

Produkt kosmetyczny to każda substancja lub mieszanina przeznaczona do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórkiem, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub z zębami oraz błonami śluzowymi jamy ustnej, której wyłącznym lub głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana ich wyglądu, ochrona, utrzymywanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała.

W zakresie produktów kosmetycznych w 2021 roku, PPIS w Iławie prowadził kontrole na zgodność z przepisami rozporządzenia (WE) nr 1223/2009, dotyczące produktów kosmetycznych oraz ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, w szczególności kontrole dokumentacji produktów kosmetycznych w aspekcie oceny bezpieczeństwa oraz warunków ich wytwarzania i wprowadzenia zasad dobrej praktyki produkcji.

Ewidencją objęto 4 zakłady wytwarzające/konfekcjonujące produkty kosmetyczne, 14 obiektów obrotu produktami kosmetycznymi – w tym 2 hurtownie i 12 sklepów.

W związku z wpłynięciem do PPIS w Iławie skargi dotyczącej wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych niespełniających wymagań opisanych przepisami prawa, przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne, których wynikiem było wydanie 2 decyzji nakazujących natychmiastowe wstrzymanie wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku produktów kosmetycznych.

Środki zastępcze

W 2021 r., PPIS w Iławie nie stwierdził wprowadzania do obrotu produktów, które były środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W 2021 r., do PPIS w Iławie wpłynęło 1 zgłoszenie o hospitalizacji w Powiatowym Szpitalu w Iławie osób z powodu zatrucia:

— z 29.06.2021 r. – M 21 lat – mefedron, Catha edulis.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców, szczególnie młodych ludzi, którzy po nie sięgają, dlatego PPIS w Iławie w 2022 r., będzie podejmował działania nadzorcze w zakresie egzekwowania zakazu wytwarzania i

wprowadzania do obrotu środków zastępczych w miejscach, gdzie zachodzi uzasadnione podejrzenie ich wytwarzania bądź wprowadzania do obrotu.

Ponadto, w celu ograniczania zagrożeń, jakie powodują środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne, w tym podejmowania działań w zakresie wczesnego ostrzegania, na bieżąco prowadzony jest rejestr zatruć środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Chemikalia, produkty biobójcze, prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3 i detergenty

W 2021 r., w oparciu o obowiązujące przepisy Sekcja Higieny Pracy kontynuowała nadzór nad substancjami i mieszaninami chemicznymi, prekursorami narkotykowymi kategorii 2 i 3, produktami biobójczymi i detergentami.

W ramach nadzoru nad chemikaliami przeprowadzono 48 kontroli sanitarnych, w tym 33 kontrole u stosujących substancje i ich mieszaniny (którzy nie są formulatorami) oraz 15 kontroli dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych.

Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, Rozporządzenia REACH 1907/2006 i Rozporządzenia nr 1272/2008 zwane rozporządzeniem CLP.

Podczas 12 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, dotyczące głównie braku wykazu i kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 4 decyzje administracyjne w tym zakresie.

W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi w 2021 r. przeprowadzono 45 kontroli w zakresie stosowania produktów biobójczych oraz 13 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Na terenie działania PPIS w Iławie w 2021 roku funkcjonował 1 obiekt wprowadzający do obrotu prekursorzy kategorii 2 oraz 2 obiekty wprowadzające do obrotu prekursorzy narkotyków kategorii 3, a także 15 podmiotów stosujących prekursorzy narkotykowe kategorii 2 i 3.

W 2 obiektach przeprowadzono działania kontrolne w zakresie prekursorów narkotykowych. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Choroby zawodowe

Realizując zadania dotyczące nadzoru nad zdrowotnymi warunkami środowiska pracy oraz sposobu wykonywania pracy, prowadzone jest postępowanie administracyjne w sprawie chorób zawodowych. W toku postępowania, właściwy inspektor sanitarny wydaje decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej bądź o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W 2021 r., do PPIS w Iławie nie wpłynęły żadne zgłoszenia o podejrzeniu chorób zawodowych (w 2020 r. – 2 podejrzenia). Przeprowadzono 1 postępowanie w sprawie chorób zawodowych dotyczące choroby zakaźnej lub pasożytniczej albo jej następstw - boreliozy.

Interwencje

W 2021 r., wpłynęła jedna interwencja dotycząca wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych niespełniających wymagań opisanych przepisami.

STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Bezpieczeństwo żywności to podstawowy priorytet i oczekiwania konsumentów w stosunku do nabywanej i spożywanej żywności. Bezpieczna dla zdrowia i życia żywność musi odpowiadać warunkom zdrowotnym (w jakich jest ona przetwarzana, produkowana, magazynowana i sprzedawana), określonych w obowiązujących przepisach prawnych.

Za jakość zdrowotną żywności odpowiada przedsiębiorca, który ją produkuje, magazynuje i wprowadza do obrotu.

W 2021 r., mając na względzie bezpieczeństwo zdrowotne żywności, na terenie naszego powiatu, PPIS w Iławie prowadził urzędowe kontrole w miejscach produkcji, obrotu oraz w zakładach żywienia zbiorowego dokonując oceny jakości żywności, jak również prowadził działania w ramach sieci systemu wczesnego ostrzegania RASFF, który pozwala na szybkie uruchomienie mechanizmów reagowania, w sytuacjach stwierdzenia potencjalnego zagrożenia zdrowia lub życia konsumentów.

Kontrole warunków higieniczno-sanitarnych produkcji, obrotu, magazynowania i transportu środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzono wykorzystując przepisy ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2020 r., poz.2021 z późn.zm.), stosowne rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady oraz wytyczne i polecenia Głównego Inspektora Sanitarnego i Warmińsko- Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Realizując swoje zadania nadzorem objęto 1106 obiektów, w których przeprowadzono 550 kontroli (w tym: **204** kompleksowe, **194** interwencyjne/tematyczne i **152** sprawdzające).

Podczas kontroli kompleksowych, oceny stanu sanitarnego zakładów dokonywano na podstawie obowiązujących jednolitych druków, tj. „arkuszy oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością”.

Kontrole obejmowały zagadnienia dotyczące stanu techniczno-sanitarnego, higieny produkcji, dystrybucji i sprzedaży, zarządzania zakładem, kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności (prawidłowość procedur i ich realizację, w tym prowadzenie zapisów dotyczących dobrej praktyki higienicznej (GHP) i dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), wdrażania zasad systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP) oraz profilu działalności, zgodnie z kategoryzacją zakładu.

W **2021** r. skierowano **2** wnioski o ukaranie do Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na podstawie art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2020 r., poz. 2021 z późn.zm.).

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych **183** próbki, zakwestionowano **9**.

W **2021** roku wydano **279** decyzji merytorycznych, w tym:

— **151** decyzji administracyjnych na podstawie protokołów o naruszeniu przepisów sanitarnych, w stosunku do podmiotów naruszających obowiązujące przepisy, w celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarno-higienicznego i usunięcia nieprawidłowości;

- 27 decyzji o wykreśleniu zakładu z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- 58 decyzji innych (decyzje zatwierdzające dodatkową działalność w już działającym zakładzie/obiekcie, decyzje wydawane w celu uzyskania przez stronę koncesji na alkohol);
- 43 decyzje zatwierdzające obiekty do prowadzenia działalności w określonym zakresie; decyzje wydane na wnioski stron o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Sprawców wykroczeń przeciwko zdrowiu ukarano **72 mandatami karnymi** na kwotę **16 300 zł.**

W ramach nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi żywienia w obiektach ruchomych działających w trakcie okazjonalnych imprez w roku sprawozdawczym przeprowadzono **10** kontroli tematycznych.

Najczęściej występujące nieprawidłowości w obiektach skontrolowanych

- produkcji żywności:
niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń, sprzętu, wyposażenia, opakowania do żywności przechowywane w sposób nie zabezpieczający przed zanieczyszczeniem, brak środka dezynfekcyjnego do powierzchni kontaktujących się z żywnością, brak dokumentacji potwierdzającej odpowiedni stan zdrowia zatrudnionych pracowników pracujących w kontakcie z żywnością, brak pełnego oznakowania produkowanych wyrobów, brak dokumentacji potwierdzającej odbyte przez pracowników szkolenia z zakresu dobrej praktyki higienicznej, brak pełnego wyposażenia przy stanowisku mycia rąk, brak lub konieczność uaktualnienia opracowanej i wdrożonej dokumentacji GHP/GMP/HACCP;
- obrotu żywnością:
niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia, brak pełnego oznakowania na wprowadzane do obrotu środki spożywcze, brak dokumentacji potwierdzającej odbyte przez pracowników szkolenia z zakresu dobrej praktyki higienicznej, opakowania do żywności stosowane w zakładzie przechowywane w sposób nie zabezpieczający przed zanieczyszczeniem, brak środka dezynfekcyjnego do powierzchni kontaktujących się z żywnością, wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości, brak dokumentacji potwierdzającej odpowiedni stan zdrowia zatrudnionych pracowników, brak pełnego wyposażenia przy stanowisku mycia rąk, brak pełnej dokumentacji i zapisów dotyczących stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej GHP/GMP;
- żywienia zbiorowego otwartego ogółem:
niewłaściwy stan techniczny ścian, sufitów, podłóg, wyposażenia, sprzętu, wykorzystywanie do produkcji środków spożywczych bez oznakowania, brudno utrzymane, niesystematycznie i niedokładnie sprzątane pomieszczenia, brak dokumentacji potwierdzającej odpowiedni stan zdrowia zatrudnionych pracowników, brak środka dezynfekcyjnego do powierzchni kontaktujących się z żywnością, brak dokumentacji potwierdzającej odbyte przez pracowników szkolenia z zakresu dobrej praktyki higienicznej, brak pełnego wyposażenia przy stanowisku mycia rąk, brak pełnej dokumentacji i zapisów dotyczących stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej GHP/GMP/HACCP;
- żywienia zbiorowego zamkniętego:
brak informacji o składnikach powodujących alergie lub reakcje nietolerancji w jadłospisie umieszczonym do wiadomości rodziców; brak dokumentacji GHP/GMP; brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych osób zajmujących się przygotowaniem posiłków; nieskuteczna dezynfekcja naczyń stołowych; brak termometrów w urządzeniach chłodniczych; przewóz żywności realizowany jest własnym samochodem, nieprzystosowanym do transportu artykułów spożywczych; brudno utrzymane i niesystematycznie sprzątane pomieszczenia i wyposażenie; niewłaściwy stan techniczny wyposażenia; brak dokumentacji potwierdzającej przeszkolenie

pracowników z zakresu dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej; brak wyposażenia do higienicznego mycia i osuszania rąk; brak zapisów z realizacji dobrej praktyki higienicznej; środki spożywcze wymagające zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego przechowywane poza urządzeniem chłodniczym; środki spożywcze wykorzystywane w produkcji po upływie daty minimalnej trwałości.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Kontrole przeprowadzono w ramach: urzędowej kontroli żywności i badań monitoringowych zanieczyszczeń żywności, materiałów i wyrobów kontaktujących się z żywnością.

W **2021** r. poddano badaniom laboratoryjnym **183 próbki** (166 próbek żywności, 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, 15 wymazów sanitarnych); **6 próbek żywności i 3 próbki** wymazów sanitarnych zostały **zakwestionowane**. W roku sprawozdawczym były 2 zgłoszenia dotyczące podejrzenia zatrucia pokarmowych związku z tym, pobrano łącznie 20 próbek z dwóch ognisk.

Powód kwestionowania:

— stwierdzenie zanieczyszczeń mikrobiologicznych w 5 próbkach lodów pobranych do badań laboratoryjnych wg „Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2021r.”,

— stwierdzenie zanieczyszczeń mikrobiologicznych w **1** próbce żywnościowej oraz w **3** próbkach wymazów sanitarnych w związku z podejrzeniem zatrucia pokarmowego.

Bezpieczeństwo żywności i pasz jest jednym z najważniejszych celów polityki ochrony zdrowia konsumentów. Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa w tym zakresie ma kluczowe znaczenie nie tylko dla ochrony zdrowia publicznego, ale także dla zachowania zaufania konsumenta do żywności.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF

Ważnym elementem polityki ochrony zdrowia ludności jest System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach - RASFF, w ramach, którego PPIS w Iławie podejmuje działania zgodnie z kompetencjami.

Zasada działania Systemu RASFF opiera się na zbieraniu i szybkim przekazywaniu informacji o żywności, materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia konsumentów. W ramach Systemu dokonywana jest ocena stopnia zagrożenia dla zdrowia konsumentów, w wyniku pojawienia się na rynku środków spożywczych lub materiałów do kontaktu z żywnością szkodliwych dla zdrowia, a także niebezpiecznych z punktu widzenia ochrony środowiska. System przewiduje także informowanie o podjętych w trybie pilnym środkach zaradczych.

W **2021** r., na terenie powiatu iławskiego w ramach funkcjonowania systemu RASFF podejmowano działania w stosunku do **64 powiadomień**; przekazanych przez Wojewódzki Punkt Kontaktowy.

W związku z tymi powiadomieniami:

— przeprowadzono **30 kontroli** w **26 obiektach**;

— uzyskano telefonicznie lub faxem / e-mailem **217 informacji**.

W roku sprawozdawczym nie przekazywano powiadomień własnych do Wojewódzkiego Punktu Kontaktowego Systemu RASFF WSSE w Olsztynie.

Ponadto, w **2021** r., powiadomienia w ramach System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF dotyczyły głównie:

żywności, w tym:

1. zanieczyszczeń mikrobiologicznych w mięsie drobiowym, podrobach, sezamie łuskanym,

- przyprawach, na powierzchni skorup jaj – stwierdzenie pałeczek *Salmonella*,
2. zanieczyszczeń mikrobiologicznych w wodach mineralnych – stwierdzenie *Clostridium* redukujących siarczyny,
 3. zanieczyszczeń mikrobiologicznych w śledziach w zalewie solankowej – stwierdzenie obecności *Listeria monocytogenes*,
 4. zanieczyszczeń mikrobiologicznych w mięsie drobiowym – stwierdzenie w gospodarstwie wysoce zjadliwej grypy ptaków,
 5. zanieczyszczeń chemicznych w olejku konopnym – stwierdzenie niedozwolonego ekstraktu z konopi włóknistych oraz zawartość $\Delta 9$ -tetrahydrokannabinol ($\Delta 9$ -THC) na poziomie 0,9 g/kg, 1,2 g/kg, 1,5 g/kg,
 6. zanieczyszczeń fizycznych w alkoholu – stwierdzenie obecności szkła,
 7. zanieczyszczeń chemicznych w fryturze gastronomicznej – stwierdzenie 3 MCPD,
 8. zanieczyszczeń chemicznych w napojach energetycznych – stwierdzenie najwyższego dopuszczalnego poziomu glikolu propylenowego (E1520),
 9. zanieczyszczeń chemicznych w suplementach diety – stwierdzenie obecności niezadeklarowanej substancji sydenafilu,
 10. zanieczyszczeń chemicznych w przyprawach, ziołach – stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu – chlorotalonilu,
 11. zanieczyszczeń chemicznych w makaronie – stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu deoksyniwalenolu (DON),
 12. zanieczyszczeń chemicznych w suplementach diety, lodach, produktach rybnych – stwierdzenie tlenku etylenu (ETO),
 13. zanieczyszczeń chemicznych w truskawkach mrożonych – stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu propargitu,
 14. zanieczyszczeń chemicznych w soku jabłkowym – stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu patuliny,
 15. zanieczyszczeń chemicznych w rodzynkach – stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A,
 16. zanieczyszczeń chemicznych w makaronie – stwierdzenie 2-chloroetanolu w ekologicznej kurkumie w proszku, którą wykorzystano do produkcji makaronu,
 17. zanieczyszczeń chemicznych w pasztecie z żurawiną – stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ołowiu w suszonej cebuli, wykorzystywanej m.in. do produkcji pasztetu.

materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, w tym:

- 1) stwierdzenie przekroczenia migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych (PPA) wykonanego z tworzywa sztucznego przeznaczonego do kontaktu z żywnością - chochla;
- 2) Stwierdzenie niedozwolonej biosubstancji (proszek kukurydziany, włókno bambusowe) w zestawie naczyń bambusowych Canpol babies, naczyniach typu kubek, talerz, miska, chlebak, tace, jak i w bidonach, lunch boxach, sztućcach bambusowych;

Interwencje

W 2021 r., do Sekcji Higieny Żywności wpłynęło 18 pism z prośbą o interwencję od konsumentów.

6 - dotyczyło niewłaściwej jakości środków spożywczych:

- sprzedaż internetowa - informacja dotycząca niezgodności z przepisami prawa żywnościowego, w zakresie znakowania, zastosowanych oświadczeń oraz prezentacji, wprowadzanych do obrotu suplementów diety przez firmę znajdującą się na terenie powiatu iławskiego. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną** wskazanej w piśmie strony internetowej; dokonano analizy i oceny prawidłowości znakowania oraz treści zamieszczonych na przedmiotowej stronie internetowej w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa żywnościowego. Stwierdzono nieprawidłowości w ocenianym zakresie. Informację uznano za potwierdzoną, o czym poinformowano osobę zainteresowaną. Ponadto, w przedmiotowej sprawie do W-MPWIS skierowany zostanie wniosek o wymierzenie administracyjnej kary pieniężnej. Sprawa jest w toku.
- sklep spożywczy - informacja o niewłaściwej jakości fasoli suchej, w której klient stwierdził oznaki zapleśnienia. Informacja została złożona dwa tygodnie po zakupie produktu. W piśmie klient zaznaczył, że fasolę przechowywał zgodnie z zaleceniami producenta. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną**, podczas, której dokonano ustaleń w zakresie warunków ekspozycji i magazynowania fasoli w sklepie oraz ewentualnych reklamacji wniesionych przez innych kupujących. Ponadto, dokonano oceny wizualnej kwestionowanego produktu (fasola zapakowana w przezroczyste opakowanie, co umożliwiło ocenę), widocznych oznak zapleśnienia nie stwierdzono. Nie odnotowano innych interwencji w sprawie jakości zdrowotnej fasoli. Informację uznano za niepotwierdzoną, o czym poinformowano zainteresowanego.
- sklep spożywczy - informacja o niewłaściwych cechach organoleptycznych karkówki zapakowanej próżniowo. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną** podczas, której dokonano oceny warunków przechowywania mięsa; warunki temperaturowe zgodne z zaleceniami producenta, monitoring prowadzony systematycznie, urządzenia chłodnicze czyste. Ponadto, za zgodą kierownika sklepu oraz w jego obecności dokonano oceny organoleptycznej karkówki będącej w ofercie sprzedaży - mięso wykazywało swoisty, charakterystyczny dla tego asortymentu zapach. Nie odnotowano innych interwencji dotyczących jakości mięsa w sklepie. Informację uznano za niepotwierdzoną, o czym poinformowano klienta.
- Piekarnia - informacja konsumenta wraz ze zdjęciami dotycząca nieprawidłowości w oznakowaniu pieczywa - chleba. Na skórce produktu znalazły się pojedyncze ziarna maku, których producent nie wskazał w wykazie składników. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną** podczas, której dokonano przeglądu produkowanego asortymentu pieczywa, dodatków wykorzystywanych w produkcji, etapów procesu technologicznego oraz receptur i etykiety kwestionowanego chleba. Kontrolowany zakład, to mała lokalna piekarnia, w której produkcja odbywa się na jednej linii produkcyjnej z zachowaniem rozdziału czasowego. Ustalono, że produkowany chleb po uformowaniu kęsów ciasta umieszczany jest na aparatach wsadowych, gdzie część bochenków posypywana jest makiem. To na tym właśnie etapie może dojść do przeniesienia „zanieczyszczenia” w postaci maku na pieczywo bez jego dodatku. W związku z brakiem możliwości całkowitego wyeliminowania maku z bochenków, które go nie zawierają zalecono producentowi zamieszczenie na opakowaniu jednostkowym informacji o możliwości występowania śladowych ilości na pieczywie. Informację uznano za potwierdzoną, o czym poinformowano zainteresowaną.
- sklep spożywczy - informacja o wprowadzaniu do obrotu żywności po terminie przydatności. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną**, która potwierdziła zasadność wniosku. Stwierdzono produkty po terminie przydatności do spożycia, ale również nieprawidłowości higieniczno-sanitarne i brak dokumentacji potwierdzającej odpowiedni stan zdrowia wymagany dla osób zatrudnionych w kontakcie z żywnością. Osobę odpowiedzialną ukarano mandatem w wysokości 300 zł. Nieprawidłowości wyegzekwowano w prowadzonym postępowaniu.
- zakład żywienia zbiorowego - informacja dotycząca niewłaściwej jakości tłuszczu używanego do smażenia. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną** podczas, której dokonano ustaleń co do rodzaju tłuszczu używanego do smażenia, warunków przechowywania oraz częstotliwości wymiany. Zgodnie z prowadzoną dokumentacją dokonywana jest wymiana tłuszczu w urządzeniach, zgodnie z założoną częstotliwością; celem weryfikacji prowadzonych zapisów dokonano oceny świeżości

tłuszczu za pomocą testera - nieprawidłowości nie stwierdzono. Ponadto, podczas kontroli przedsiębiorca okazał karty przekazania odpadu do firmy utylizacyjnej. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości, w tym higieniczno-sanitarnych jak również jakości stosowanych i przygotowywanych środków spożywczych. Informację uznano za niepotwierdzoną.

12 - dotyczyło niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego zakładów:

— sklep spożywczy - informacja dotycząca nieprawidłowości sanitarnych w sklepie oraz nie przestrzeganie zasad higieny przez personel. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną**. Dokonano oceny warunków sanitarnych, w tym czystości podłóg i półek jak również czystości odzieży roboczej stosowanej przez pracowników sklepu. Nieprawidłowości nie stwierdzono; informację uznano za niepotwierdzoną, o czym poinformowano klienta.

— kuchnia w szkole - informacja anonimowa dotycząca nieprawidłowości w przechowywaniu żywności, w szczególności magazynowanie w lodówkach, jak wskazał informujący, próbek osób do badań COVID. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną** podczas, której dokonano oceny warunków sanitarno-higienicznych pomieszczeń, urządzeń i wyposażenia. Skontrolowano warunki przechowywania żywności, zapewnienie segregacji asortymentowej oraz wykorzystywanie sprzętu zgodnie z jego przeznaczeniem. Podczas kontroli nie stwierdzono przechowywania próbek osób do badań COVID, jak wskazał informujący.

— stołówka na kursie żeglarskim - informacja o nieprawidłowościach higieniczno-sanitarnych podczas przygotowywania posiłków. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną**. Ustalono, że kursy żeglarskie organizowano dla osób pełnoletnich. Śniadania i kolacje przygotowywane przez uczestników, którzy jednocześnie odpowiadali za utrzymanie czystości i porządku w wydzielonej kuchni. Obiady dostarczane z zewnętrznej firmy w ramach cateringu. Dokonano oceny warunków sanitarno-higienicznych w kuchni, warunków przechowywania żywności, postępowania ze śmieciami. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Informację uznano za niepotwierdzoną.

— lokal małej gastronomii - informacje dotyczące nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych w obiekcie podczas przygotowywania posiłków i podejrzenie zatrucia pokarmowego. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną**. Dokonano oceny warunków higieniczno-sanitarnych, jakości surowców i produktów wykorzystywanych w gastronomii, warunków przechowywania żywności oraz higieny zatrudnionych pracowników. Stwierdzono brak dokumentacji potwierdzającej wymagany stan zdrowia w pracy z żywnością, brak identyfikowalności produktów, brudny sprzęt produkcyjny, niewłaściwe przechowywanie żywności. Za stwierdzone nieprawidłowości osobę odpowiedzialną ukarano mandatem w wysokości 300 zł. Ponadto, w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych oraz w związku z wystąpieniem dolegliwości żołądkowo-jelitowych u 3 osób, które były klientami przedmiotowego lokalu i spożywały produkowane i serwowane potrawy z mięsem drobiowym, wydano decyzję nakazującą zaprzestanie prowadzenia działalności w zakresie produkcji i sprzedaży potraw. Pobrano próbki wymazów oraz próbki kontrolne posiłków. Nieprawidłowości wyegzekwowano w prowadzonym postępowaniu administracyjnym. Informację uznano za potwierdzoną.

— lokal małej gastronomii - informacja o umożliwieniu konsumpcji na miejscu bez zapewnienia wymaganej toalety. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną** podczas, której nie stwierdzono spożywania posiłków na miejscu. Podjęte działania ukierunkowane zostały na wyegzekwowanie od przedsiębiorcy sprzedaży dań i napojów na wynos, zgodnie z pierwotnym założeniem uzgodnionej dokumentacji projektowej. Informację uznano za niepotwierdzoną na podstawie ustaleń podczas przeprowadzonej kontroli.

— zakład żywienia zbiorowego - informacja dotycząca naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych podczas przygotowywania i wydawania śniadań. Przeprowadzono **1 kontrolę interwencyjną**, podczas której ustalono, że osoby korzystające z zakwaterowania mają zapewniony dostęp do kuchni, gdzie mogą przygotować posiłki wyłącznie we własnym zakresie. Właściciel obiektu nie zapewnia wyżywienia dla wynajmujących pokoje. Nie odnotowano nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych. Informację uznano za niepotwierdzoną.

—inne obiekty obrotu żywnością - informacja anonimowa dotycząca nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych, nieprawidłowych warunków magazynowania towaru oraz wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia. Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną podczas, której nie stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych. Żywność wprowadzana do obrotu w terminie przydatności do spożycia i magazynowana zgodnie z zaleceniami producentów. Informację uznano za niepotwierdzoną.

—sklep spożywczy - informacja dotycząca nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych oraz wprowadzania do obrotu żywności niewłaściwej jakości. Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której dokonano oceny stanu sanitarnego pomieszczeń, urządzeń i sprzętu - nieprawidłowości nie stwierdzono. Ponadto, dokonano oceny warunków przechowywania żywności oraz terminów przydatności do spożycia - nieprawidłowości również nie stwierdzono. Informację uznano za niepotwierdzoną.

—zakład małej gastronomii- informacja anonimowa dotycząca niewłaściwych warunków transportu półproduktów mrożonych i chłodzonych. Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną. Podczas kontroli nie było dostawy żywności do obiektu, tak więc trudno było ocenić zasadność złożonej informacji. Właściciel obiektu oświadczył, że przewóz żywności odbywa się w warunkach zgodnych z zaleceniami producentów, co nie znajdowało odzwierciedlenia w prowadzonej dokumentacji z dostaw. Ostatecznie, po przeprowadzonej kontroli, na wniosek przedsiębiorcy, dokonano zatwierdzenia samochodu, który umożliwia transport żywności chłodzonej oraz mrożonej. Ponadto, podczas kontroli interwencyjnej stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, za które osobę odpowiedzialną ukarano mandatem w wysokości 100 zł.

—sklep spożywczy- dwie informacje dotyczące nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych oraz wprowadzania do obrotu żywności niewłaściwej jakości. Przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne, z których podczas jednej stwierdzono brak oznakowania na część wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, niewłaściwe warunki przechowywania/eksponowania żywności, brak segregacji w zamrażarce, brudny sprzęt i pomieszczenia, wprowadzanie do obrotu żywności po terminie przydatności do spożycia. Osobę odpowiedzialną ukarano mandatem w wysokości 300 zł.

—obiekt ruchomy- informacja anonimowa dotycząca nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych oraz niewłaściwych warunków przechowywania sprzedawanych wędlin. Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną podczas, której dokonano oceny warunków prowadzonej działalności handlowej. Bieżący stan sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń, żywność przechowywana we właściwych warunkach temperaturowych, higiena sprzedawcy bez zastrzeżeń. Informację uznano za niepotwierdzoną.

Przeprowadzone kontrole potwierdziły zasadność otrzymanych informacji w **5** przypadkach. Poprawę egzekwowano w postępowaniu administracyjnym oraz mandatowym.

Podobnie jak w latach ubiegłych podejmowana była współpraca z Inspekcją Weterynaryjną. W roku **2021** sprawy bieżące wynikające z realizacji postanowień Porozumienia ramowego z dnia 15 listopada 2018 r. ustalono telefonicznie bądź korespondencyjnie. Kontynuowano wspólne kontrole (wg kompetencji) na targowiskach i placach targowych na terenie powiatu iławskiego w zakresie oceny identyfikowalności i warunków higieniczno-sanitarnych sprzedaży mięsa i przetworów mięsnych z ruchomych i tymczasowych punktów sprzedaży; działania prowadzone były w oparciu o harmonogramy; podejmowano również współpracę z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w związku z pobraniem próbki czarnej porzeczki, w której wykryto obecność *Chlorpyrifos*, który nie został dopuszczony do stosowania; przy prowadzonych działaniach nadzorczych korzystano z asysty funkcjonariuszy Powiatowej Policji w Iławie.

Ponadto, w roku sprawozdawczym przekazano informacje zwrotne na zapytania otrzymane od Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa epidemiologicznego podczas realizacji projektu „Polskie mleko-lubię to”; od Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Lubawa dotyczące zamówień publicznych na świadczenie usług w zakresie dożywiania dzieci w formie gorących posiłków dla uczniów szkół ponadpodstawowych na terenie Gminy Lubawa oraz dostawa

do stołówek/punktów wydawania posiłków w szkołach na terenie Gminy Lubawa; do Burmistrza Miasta Ławy korespondencja dot. nieprawidłowości związanych z handlem żywnością na tzw. „murku” w Ławie przy ul. Wiejskiej.

Działania kontrolno–represyjne w latach 2019 - 2021

Rok	2019 r.	2020 r.	2021
Liczba obiektów objętych nadzorem PPIS w Ławie	1103	1090	1106
Liczba przeprowadzonych kontroli	657	515	550
Ilość wydanych decyzji merytorycznych	340	279	279
Liczba nałożonych mandatów	52	53	72
Kwota mandatów	12 100 zł	12 100 zł	16 300

Na podstawie analizy ilości i kwoty nałożonych mandatów karnych (2019 r.- 52/12 100 zł, 2020 r. – 53/12 100 zł; 2021r. – 72/16 300 zł) przy równoczesnym uwzględnieniu liczby przeprowadzonych kontroli i kontroli sprawdzających (2019 r.- 657; 2020 – 515; 2021 r. - 550), należy wywnioskować, że w skontrolowanych zakładach częściej stwierdzano nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, czego skutkiem było nałożenie mandatów karnych (w 2019 r. 8% przeprowadzonych kontroli skutkowało nałożeniem mandatu karnego, w 2020 r. takich przypadków było 10% zaś w 2021 r. aż 13%).

Stwierdzane podczas kontroli uchybienia sanitarne wynikały, tak jak dotychczas miało to miejsce, najczęściej z braku kontroli wewnętrznej, która niewątpliwie powinna stanowić istotny element w zakładach żywnościowo-żywnościowych, szczególnie małych.

WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży realizuje zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania dotyczące higieny i stanu technicznego pomieszczeń oraz sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz placówkach wypoczynku, a także higieny procesów nauczania. Przedmiotem czynności kontrolnych prowadzonych w zakładach nauczania i wychowania jest m.in.:

- egzekwowanie bieżącej czystości i warunków do utrzymania higieny,
- nadzorowanie stanu technicznego sal zajęć, sal gimnastycznych wraz z ich zapleczem, terenów i urządzeń kultury fizycznej,
- nadzorowanie realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w pracowniach i laboratoriach oraz w warsztatach szkolnych,
- analizowanie tygodniowych rozkładów zajęć,
- ocenianie dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii.

Na terenie powiatu ławskiego nadzorem sanitarnym objęto **87** zakładów nauczania i wychowania, w tym: **6** żłobków, **1** klub dziecięcy, **26** przedszkoli, **34** szkoły podstawowe, **10** zespołów szkół (żłobek, oddział przedszkolny, szkoła podstawowa, liceum ogólnokształcące, szkoły branżowe I i II stopnia, technika, warsztaty szkolne, internaty), **2** placówki pracy pozaszkolnej, **1** szkołę wyższą, **1** placówkę rekreacyjną, **1** szkołę policealną, **1** międzyszkolny ośrodek sportowy, **1** specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, **1** placówkę opiekuńczo-wychowawczą, **1** centrum rozwoju edukacji, **1** bibliotekę pedagogiczną.

W **2021** r., ze względu na sytuację epidemiologiczną kraju przeprowadzono **11** kontroli sanitarnych placówek stałych i **63** kontrole placówek wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży. Celem poprawy stanu sanitarnego i technicznego nadzorowanych placówek wydano **1** decyzję administracyjną, która dotyczyła zapewnienia właściwego stanu technicznego osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania w salach zajęć dla dzieci. Wystawiono **1** mandat karny na kwotę **200,00 zł**.

Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych

W **2021** r., w ramach nadzoru bieżącego oceniano tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych pod kątem zachowania zasad higieny. Ocenę rozkładu zajęć lekcyjnych z punktu widzenia wymogów higieny procesów nauczania przeprowadzono w **2** placówkach oświatowo-wychowawczych. Łącznie oceniono rozkłady zajęć lekcyjnych w 25 oddziałach. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu ławskiego w **2021** roku zorganizowano **7** placówek wypoczynku zimowego i **76** placówek wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży. Z wypoczynku skorzystało **2190** uczestników. Łącznie przeprowadzono 63 kontrole sanitarne.

We wszystkich skontrolowanych placówkach bieżący stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

Interwencje

W **2021** r., jednostki organizacyjnej PSSE w Ławie - Higieny Dzieci i Młodzieży wpłynęły **2** pisma z prośbą o interwencję.

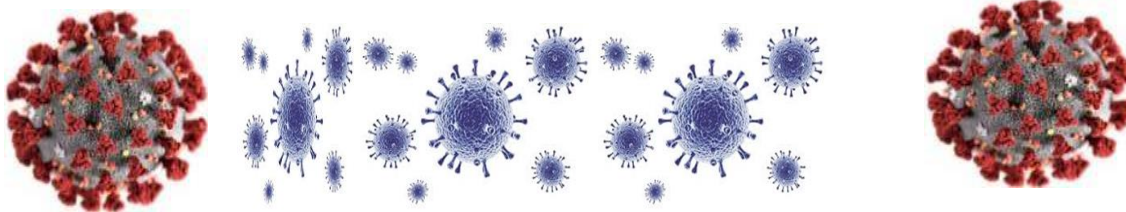
Wniesione pisma o interwencje dotyczyły:

- prowadzenia, na terenie szkoły podstawowej w gminie wiejskiej Susz, hodowli gołębi.
W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, iż hodowla znajduje się ok. 60 metrów od budynku szkoły, nie stwierdzono ptasich odchodów w żadnym z ocenianych miejsc, gołębie nie przesiadywały na budynku szkoły, były zamknięte w klatce. Dyrektor placówki wskazał, że

gołębie z klatek są wypuszczane przez właściciela w godzinach popołudniowych.

- niewłaściwych warunków sanitarno-higieniczno-technicznych w 2 placówkach na terenie miasta Ława (żłobku i przedszkolu), skarżący wniósł, że występują częste zachorowania wśród dzieci, którego powodem mogło być stężenie oparów technologicznych pochodzących z nowych tynków, nietypowych malowań, braku suszenia powykonawczego.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, iż w placówce nie są prowadzone żadne prace budowlane, wykończeniowe, nie stwierdzono żadnych uciążliwości zapachowych emitowanych przez farby, lakiery, okładziny ścienne, wykładziny podłogowe. Według oświadczenia dyrektora placówek absencja chorobowa dzieci uczęszczających do placówki jest taka sama jak dla okresu jesienno-zimowego w latach poprzednich.

DZIAŁALNOŚĆ PRZECIWEPIDEMICZNA

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Choroby zakaźne, pomimo masowych szczepień ochronnych, stosowania należytego reżimu sanitarnego w placówkach leczniczych, jak i ogromnego postępu medycyny nadal stanowią istotny problem społeczny, medyczny i epidemiologiczny. Dlatego też, zapobieganie i ograniczanie skutków chorób zakaźnych to jedno z ważniejszych zadań służb sanitarnych realizowane poprzez ciągle monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, wdrażanie postępowania przeciwepidemicznego i profilaktycznego, jak również nadzór nad realizacją szczepień ochronnych oraz działalność informacyjno-edukacyjną.

Podstawą oceny sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie iławskim w **2021** r., były dane liczbowe o zachorowaniach na choroby zakaźne pochodzące z wszystkich placówek leczniczych z terenu naszego powiatu.

Gromadzone, na potrzeby nadzoru epidemiologicznego informacje o chorobach zakaźnych obejmują jednostki chorobowe podlegające obowiązkowi zgłaszania z mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r., o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

W **2021** r., zgłoszono z terenu powiatu iławskiego **6 697 przypadków zachorowań na choroby zakaźne** (w 2020 r. – 3 539, w 2019 r. – 1 556), przeprowadzono **13 797 dochodzeń epidemiologicznych** w przypadkach podejrzeń lub zachorowań na choroby zakaźne (w 2020 r. – 6 715, w 2019 r. – 280).

Dochodzenia przeprowadzane były w tych jednostkach chorobowych, w których wymagane jest:

- ustalenie źródła zakażenia,
- wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie,
- objęcie nadzorem epidemiologicznym lub kwarantanną osób kontaktujących się z chorym lub podejrzanym o zakażenie,
- ustalenie stanu zdrowia zwierzęcia podejrzanego o zakażenie wścieklizną, w celu podjęcia ostatecznej decyzji dotyczącej szczepienia osoby pogryzionej przez to zwierzę,
- przeprowadzenie kwalifikacji zachorowań, zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego.

Prowadzenie nadzoru nad chorobami ma na celu uzyskanie konkretnych korzyści dla zdrowia publicznego. Informacje uzyskane w wyniku nadzoru służą nie tylko czystej wiedzy epidemiologicznej, ale dają rozeznanie, co do rozmiarów konkretnych zagrożeń.

Monitoring sytuacji epidemiologicznej powiatu odbywał się na podstawie analiz i weryfikacji otrzymanych zgłoszeń lub podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne. Nadsyłane zgłoszenia podlegają rejestracji w oparciu o stworzone dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego definicje zakażeń i chorób zakaźnych.

Choroby wieku dziecięcego

W **2021** r., nie odnotowano zachorowań na różyczkę. Odnotowano natomiast **3** zachorowania na płonicę – szkarlatynę, z których **1** zachorowanie wymagało hospitalizacji (w 2020 r. – 26, w 2019 r. – 49) oraz odnotowano **2** zachorowania na świnkę (w 2020 r. – 0, w 2019 r. – 2).

Od 2009 r. w całej Polsce, chorobą najczęściej występującą u dzieci jest ospa wietrzna.

W 2021 r., w powiecie iławskim odnotowano 77 zachorowań (w 2020 r. – 146, w 2019 r. – 776). Ospa wietrzna jest chorobą, której można zapobiegać poprzez szczepienia. W Polsce szczepienia te, nadal są szczepieniami zalecanymi z wyjątkiem dzieci (do 12 roku życia) z wybranych grup zagrożonych ciężkim przebiegiem choroby i znacznym ryzykiem wystąpienia powikłań oraz dzieci do 12 roku życia z otoczenia ww., które nie chorowały na ospę wietrzną. Wysoka cena szczepionki ogranicza jej powszechne stosowanie.

W 2021 r., w powiecie iławskim **nie** odnotowano zachorowań na krztusiec (w 2020 r. – 0, a w 2019 r. – 20).

Korzystna jest sytuacja epidemiologiczna odry, w naszym powiecie w 2021 r., **nie** odnotowano **ani jednego przypadku** (w 2020 r. – 0, w 2019 r. - 0).

Neuroinfekcje

W 2021 r. zarejestrowano 2 zachorowania na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych o etiologii wirusowej (w 2020 r. – 0, w 2019 r. – 3) i 1 zachorowanie na bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych o nieokreślonej etiologii (w 2020 r. – 0, w 2019 r. – 0) oraz **nie** zarejestrowano zachorowań na zapalenia mózgu o etiologii wirusowej (w 2020 r. – 1, w 2019 r. – 1).

Wirusowe zapalenie wątroby (WZW)

Wirusowe zapalenia wątroby (WZW) to grupa chorób zakaźnych wywołanych przez hepatotropowe wirusy powodujące zapalenie wątroby. Choroby te wywoływane są najczęściej przez wirusy: HAV, HBV, HCV. Objawy chorobowe związane są z uszkodzeniem komórki wątrobowej.

Od kilku lat w całej Polsce zachorowania na **WZW-A** (żółtaczka pokarmowa) występowały sporadycznie, ale od 2017 r. zarejestrowano ich zwiększoną liczbę. WZW typu A jest chorobą szerzącą się głównie drogą pokarmową przez zakażone produkty żywnościowe, a rezerwuarem jest przede wszystkim człowiek. W 2021 r., na terenie naszego powiatu **nie** zarejestrowano **ani jednego** przypadku zachorowania (w 2020 r. – 0, w 2019 r. - 0).

W 2021 r. **nie odnotowano** zachorowań (w 2020 r. – 0, w 2019 r. – 1) na WZW B (żółtaczkę wszczepienną) oraz **nie odnotowano ani jednego** zachorowania (w 2020 r. - 0, w 2019 r. – 0) na WZW C (żółtaczkę wszczepienną).

Sytuacja taka, jest wynikiem zarówno realizacji obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych, jak też poprawy skuteczności procesów sterylizacji sprzętu medycznego. Szczególnie, w przypadku zakażeń HCV, gdzie brak jest możliwości czynnego uodpornienia, najważniejszą rolę w zapobieganiu zakażeniom odgrywa przestrzeganie zasad aseptyki w placówkach leczniczych oraz we wszystkich zakładach świadczących usługi dla ludności, w których wykonuje się zabiegi naruszające ciągłość skóry (tatuże, kolczykowanie, manicure, pedicure, itp.), stad stały nadzór inspekcji sanitarnej nad tymi zakładami.

Borelioza

Borelioza (choroba z Lyme, krętkowica kleszczowa) – wielonarządowa choroba zakaźna wywołwana przez bakterie należące do krętków, przenoszona na człowieka i niektóre zwierzęta przez kleszcze z rodzaju Ixodes. Najbardziej narażeni na tę chorobę są pracownicy leśni, rolnicy, osoby zbierający runo leśne.

Borelioza jest najbardziej rozpowszechnioną bakteryjną chorobą odkleszczową w Polsce. Na terenie naszego **powiatu** w 2021 r., zarejestrowano 26 przypadków, w 2020 r. były 2 przypadki, a w 2019 r. 59 przypadków zachorowań. Istniejące zagrożenie boreliozą wymaga podejmowania szerokich działań edukacyjnych wśród ludności w zakresie zapobiegania tej chorobie, a także innym chorobom odkleszczowym.

Wścieklizna

Na terenie powiatu iławskiego w 2021 r., 88 osób (w 2020 r. – 87 osób, w 2019 r. – 133 osoby) zostało pogryzionych przez zwierzęta, w tym 24 osoby (w 2020 r. 16 osób, w 2019 r. – 26 osób) zostały zakwalifikowane do szczepienia p/wścieklicznie i 2 (w 2020 r. - 1 osoba) osoby wymagały

hospitalizacji.

Wśród osób szczepionych – **12** zostało pogryzionych przez psa, **9** zostało pogryzionych przez kota, **2** przez szczura oraz **1** przez dzika. W większości przypadków, szczepienia podjęto z powodu braku możliwości obserwacji zwierzęcia, a tym samym wykluczenia zakażenia wścieklizną.

Do zakresu kompetencji PPIS w Iławie od 1 stycznia 2014 r., weszły zadania związane z prowadzeniem rejestru zachorowań/podejrzeń zachorowań na gruźlicę i chorób przenoszonych drogą płciową. Wprowadzone rozwiązania mają na celu zapewnienie skuteczności i szczelności nadzoru nad osobami chorymi na gruźlicę płuc, obowiązany do leczenia w warunkach hospitalizacji (gruźlica prątkująca) lub w warunkach leczenia otwartego.

W minionym roku zarejestrowano **2** przypadki zachorowań na gruźlicę, w tym: płucna – 2, pozapłucna – 0; (w 2020 r. – 3 przypadki, w tym: płucna – 6, pozapłucna – 0; w 2019 r. – 6 przypadków, w tym: płucna – 6, pozapłucna – 0).

Nie zarejestrowano natomiast zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową.

W **2021** r. na terenie powiatu iławskiego zarejestrowano **2** ogniska zatruc pokarmowych:

- **1** ognisko wystąpiło wśród pacjentów Powiatowego Szpitala im. Władysława Biegańskiego w Iławie, ul. gen. Władysława Andersa 3, w którym nie ustalono czynnika etiologicznego zachorowań; liczba osób chorych – **21**.

- **1** ognisko wystąpiło wśród klientów obiektu gastronomicznego w Iławie, w którym czynnikiem etiologicznym zachorowań były pałeczki Salmonella Enteritidis; liczba osób chorych – **3**.

Zachorowania Covid -19 (zakażenie SARS -CoV-2)

W związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną - wystąpieniem stanu epidemii, PPIS w Iławie podejmował odpowiednie działania mające na celu zwalczanie COVID-19.

Powiatowy Szpital w Iławie w **2021** r. zajmował się leczeniem pacjentów z podejrzeniem i zakażeniem SARS-CoV-2:

- w okresie od 1.01.2021 r. do 21.02.2021 r. – lokalizacja oddziału: pawilon psychiatryczny - Oddział Psychiatryczny;
- w okresie od 26.02.2021 r. do 10.05.2021 r. - lokalizacja oddziału: pawilon psychiatryczny - Oddział Rehabilitacyjny z Pododdziałem Rehabilitacji Neurologicznej.

W **2021** r., na terenie powiatu iławskiego odnotowano **6 296** (w 2020 r. - 3138) przypadków zachorowań w związku z zakażeniem SARS-CoV-2, w **322** (w 2020 r. - 258) przypadkach osoby wymagały hospitalizacji. Odnotowano **154** (w 2020 r. – 78) zgony.

Ogniska epidemiologiczne - zarejestrowano **19** ognisk COVID-19, które wystąpiły w placówkach oświatowych, zakładach pracy, schronisku dla bezdomnych, domu pomocy społecznej oraz podmiocie leczniczym - oddziałach szpitalnych wśród pacjentów i personelu.

W związku z prowadzonymi dochodzeniami epidemiologicznymi zachorowań na COVID – 19 i objęciu kwarantanną osób ze styczności z chorym na COVID -19, do PSSE wpłynęły **3** odwołania od nałożonej kwarantanny. W ww. przypadkach stwierdzono niedopuszczalność odwołań przez Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Ponadto, w związku z wprowadzonym stanem epidemii w Polsce, prowadzone były postępowania administracyjne, dotyczące osób, które nie przestrzegały nakazów oraz zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii w kraju. Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Iławie wpłynęło **71** notatek urzędowych z Policji dotyczących naruszeń nakazów i zakazów. Wydano **7** decyzji administracyjnych o nałożeniu kar pieniężnych za kwotę **14 500 zł**. W związku z prowadzonym postępowaniem administracyjnym zostały wniesione **2** odwołania do Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora. W ww. przypadkach utrzymano w mocy decyzje Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Iławie.

W ramach działań przeciwepidemicznych w 2022 r., kontynuowane będą działania nadzorcze w celu

zapobiegania rozprzestrzeniania się SARS-CoV-2.

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze

Pod nadzorem Sekcji Epidemiologii w **2021** r., było **175** podmiotów leczniczych i praktyk zawodowych.

Oceny stanu sanitarno-higienicznego dokonywano na podstawie kontroli pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych:

przez podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą:

- udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych: szpitale ogółem – **3**, w tym szpitale jednodniowe – **1** i inne niż szpitale - **1** (zakład opiekuńczo-leczniczy – 1),
- udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych: przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice – **38** (w tym **11** Punktów Szczepień mieszczących się w przychodniach); zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne – **8**; zakłady rehabilitacji leczniczej – **5**; inne – **17** (podmioty lecznicze prowadzące działalność w zakresie medycyny: alternatywnej, okulistycznej, neurologicznej, ginekologicznej, estetycznej i udzielające świadczeń pielęgniarsko-położniczych oraz stacja dializ i zespoły ratownictwa medycznego).

w ramach działalności leczniczej wykonywanej przez praktykę zawodową:

- indywidualne praktyki lekarskie, w tym indywidualne praktyki lekarzy dentyków - **13**
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie, w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentyków, grupowe praktyki lekarskie, w tym grupowe praktyki lekarzy dentyków - **62**
- indywidualne praktyki pielęgniarek – **5**;
- indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek – **2**;
- grupowe praktyki pielęgniarek – **9**;
- inne – **12** (m.in. gabinety fizjoterapii, poradnie psychologiczne i logopedyczna, punkt pobrań i centrum rehabilitacji).

Realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego Państwowa Inspekcja Sanitarna wiele uwagi poświęca sprawowaniu nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.

Podczas kontroli udzielano szczegółowego instruktażu oraz wydawano zalecenia pokontrolne, przekazywano informacje o aktualnie obowiązujących przepisach prawnych w zakresie wymogów sanitarnych.

W **2021** roku w ramach nadzoru nad przestrzeganiem bezpieczeństwa sanitarnego w podmiotach leczniczych oraz realizacji Programu Szczepień Ochronnych skontrolowano **10 podmiotów leczniczych**, w których przeprowadzono **14 kontroli**. Wydano **8 decyzji** administracyjnych na zapewnienie poprawy stanu technicznego obiektu i wdrożenia procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych

Ponadto, w **2021** r. Sekcja Epidemiologii wraz z innymi Sekcjami PSSE (HŻ, HP i HK) przeprowadziła **2** kontrole kompleksowe Domów Pomocy Społecznej.

W ww. podmiotach wdrożono postępowanie administracyjne na opracowanie i wdrożenie procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Państwowa Inspekcja Sanitarna uczestniczy w realizacji programu szczepień ochronnych (PSO) przez dystrybucję preparatów szczepionkowych i nadzór nad wykonawstwem szczepień.

Szczepienia ochronne w **2021** roku prowadzone były w warunkach ogłoszonego na terenie kraju 20 marca 2020 r. stanu pandemii COVID – 19. Wytyczne w sprawie wykonywania szczepień w 2021 r. określał opublikowany przez Ministra Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego 17 kwietnia 2020 r., komunikat w sprawie wykonywania szczepień w czasie pandemii COVID-19.

W **2021 r.**, w **11** podmiotach leczniczych, które realizowały szczepienia ochronne, funkcjonowały systemy elektronicznego całodobowego monitorowania temperatury w urządzeniach chłodniczych do przechowywania szczepionek. W Pododdziale Neonatologicznym Szpitala Powiatowego im. Wł. Biegańskiego w Iławie prowadzony był całodobowy monitoring temperatury w formie papierowej. W kontrolowanych punktach szczepień nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie transportu, przechowywania, czy przestrzegania terminów ważności szczepionek.

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszą metodą ochrony przed groźnymi chorobami zakaźnymi. Zakres tej ochrony i realizacja programu szczepień ochronnych (PSO) zależy w dużej mierze od rodziców. Każdy z nas ma realny wpływ na zdrowie swoje i swoich najbliższych.

W Polsce program szczepień ochronnych jest aktualizowany co roku w zależności od potrzeb epidemiologicznych, a także możliwości ekonomicznych i technologicznych wprowadzania kolejnych szczepionek.

Program szczepień dzieli się na szczepienia **obowiązkowe**, finansowane z budżetu Ministerstwa Zdrowia oraz szczepienia **zalecane**, odpłatne.

Szczepienia obowiązkowe

W ramach programu szczepień ochronnych (PSO) na **2021 r.**, prowadzono szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży od 0 do 19 roku życia przeciwko: gruźlicy, zakażeniom wywołanym przez rotawirusy, błonicy, krztuścowi, tężcowi, odrze, różyczce, śwince, ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, przeciwko zakażeniom wywoływanych przez *Haemophilus influenzae* typ B (Hib), przeciwko zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* oraz przeciwko ospie wietrznej dzieci z grup ryzyka, ponadto, wśród grup osób w sposób szczególnie narażonych na zakażenie przeciwko: wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, błonicy, durowi brzuszemu, wścieklicznie, tężcowi.

Celem szczepień jest m.in. utrzymanie wysokiego poziomu odporności zbiorowiskowej oraz zmniejszenie szans zachorowania osób nieuodpornionych. Szczepienia masowe realizowane są w odniesieniu do chorób, gdzie człowiek jest jedynym rezerwuarem zarazka. Pozwalają nie tylko na poprawę sytuacji epidemiologicznej, ale również na eliminację lub eradykację tych chorób.

Szczepienia ochronne w **powiecie** iławskim realizowane były, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych (PSO) na **2021 r.**, stanowiącym załącznik do Komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na 2021 rok w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na 2021 rok (D. Urz. Ministra Zdrowia poz. 117), w **11 Punktach Szczepień** podmiotów leczniczych oraz w Pododdziale Neonatologicznym Powiatowego Szpitala im. W. Biegańskiego w Iławie.

Szczepienia w grupie dzieci do lat 2 przeprowadzane były sukcesywnie według dat urodzeń. Szczepienia dzieci powyżej 2 roku życia i młodzieży przeprowadzano, zgodnie z wojewódzkim

„Terminarzem Szczepień Ochronnych”.

Wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych na terenie powiatu w **2021** roku w porównaniu z rokiem 2020 i 2019:

Rodzaj szczepionki	Rodzaj/ schemat szczepienia	Rocznik podl. do szczepienia w 2021 r.	% wykonania w 2021 r.	Rocznik podl. do szczepienia w 2020 r.	% wykonania w 2020 r.	Rocznik podl. do szczepienia w 2019 r.	% wykonania w 2019 r.
p/gruźlicy	w I dobie życia	2021	99,33%	2020	99,88%	2019	99,0%
p/rotawirusom	szczepienie podstawowe	2021	77,33%	-	-	-	-
p/WZW B	Szczepienie pierwotne (II dawki)	2021	41,87%	2020	47,57%	2019	49,3%
	szczepienie uzupełniające (III dawki)	2020	98,90%	2019	99,4%	2018	99,2%
p/ błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz zakażeniom <i>Haemophilus influenzae</i> typu b	szczepienie pierwotne (III dawki)	2021	59,20%	2020	56,16%	2019	57,3%
	szczepienie uzupełniające (IV dawki)	2020	57,72%	2019	63,56%	2018	61,6%
p/ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis)	szczepienie pierwotne (II dawki)	2021	59,20%	2020	56,16%	2019	57,3%
	szczepienie uzupełniające (III dawki)	2020	57,72%	2019	63,56%	2018	61,6%
p/zakażeniom <i>Streptococcus pneumoniae</i>	szczepienie pierwotne (II lub III dawki)	2021	69,60%	2020	60,15%	2019	69,7%
p/zakażeniom <i>Streptococcus pneumoniae</i>	szczepienie uzupełniające (III lub IV dawki)	2020	89,09	2019	90,78%	2018	94,4%
p/odrze, śwince i różyczce	szczepienie podstawowe (I dawka)	2020	95,10%	2019	97,21%	2018	94,9%
	szczepienie przypominające (II dawka)	2016	95,26%	2015	94,89%	2014	95,0%
	szczepienie przypominające (II dawka)	2012	95,23%	2011	95,80%	2010	97,1%
p/ błonicy, tężcowi, krztuścowi poliomyelitis	Szczepienie I przypominające	2016	95,05%	2015	95,67%	2014	98,1%
p/ błonicy, tężcowi, krztuścowi	Szczepienie II przypominające	2008	97,89%	2007	98,36%	2006	98,8%
p/ błonicy, tężcowi	Szczepienie III przypominające	2003	98,58%	2002	97,28%	2001	97,9%

Szczepienia obowiązkowe dzieci przeciwko inwazyjnym zakażeniom Streptococcus pneumoniae:

W 2021 r., realizowano obowiązkowe szczepienia przeciwko inwazyjnym zakażeniom Streptococcus pneumoniae *w całej populacji dzieci urodzonych w 2021 r.* oraz kontynuowano obowiązkowe szczepienia *w całej populacji dzieci urodzonych w 2020 r.* oraz wśród grup dzieci obejmujących:

— *dzieci od 2 miesiąca życia do ukończenia 5 roku życia:* po urazie lub z wadą ośrodkowego układu nerwowego przebiegającymi z wyciekami płynu mózgowo – rdzeniowego; zakażone HIV; po przeszczepieniu szpiku; przed przeszczepieniem lub po przeszczepieniu narządów wewnętrznych lub przed wszczepieniem lub po wszczepieniu implantu ślimakowego;

— *dzieci od 2 miesiąca życia do ukończenia 5 roku życia chorujące na:* przewlekłe choroby serca; schorzenia immunologiczno-hematologiczne, w tym małopłytkowość idiopatyczną, ostrą białaczkę; chłoniaki; sferocytozę wrodzoną; asplenię wrodzoną, dysfunkcję śledziony po splenektomii lub po leczeniu immunosupresyjnym; przewlekłą niewydolność nerek i nawracający zespół nerczycowy, pierwotne zaburzenia odporności, choroby metaboliczne, w tym cukrzycę, przewlekłe choroby płuc, w tym astmę;

— *dzieci od 2 miesiąca życia do ukończenia 12 miesiąca życia urodzone przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży lub urodzone z masą urodzeniową poniżej 2500 g.*

Szczepienia obowiązkowe dzieci z grup ryzyka przeciwko ospie wietrznej

W ramach powyższych szczepień wykorzystano **83** dawki szczepionki wśród grup dzieci obejmujących:

a) **dzieci do ukończenia 12 roku życia:** z upośledzeniem odporności o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby, z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji; zakażone HIV; przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią;

b) **dzieci do ukończenia 12 roku życia z otoczenia osób określonych w lit. a,** które nie chorowały na ospę wietrzną;

c) **dzieci do ukończenia 12 roku życia, inne niż wymienione w lit. a i b, przebywających w:** zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładach opiekuńczo-leczniczych, rodzinnych domach dziecka, domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, domach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo- terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych;

d) **innych niż wymienione w pkt a–c, przebywających** w żłobkach lub klubach dziecięcych.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz zakażeniom Haemophilus influenzae typu b (DTaP-IPV-Hib)

Wykorzystano **261** dawek szczepionki **skojarzonej 5 w 1** wśród grup dzieci obejmujących:

— *dzieci od 2 miesiąca życia urodzone przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży lub urodzone z masą urodzeniową poniżej 2500 g* lub z przeciwwskazaniami do szczepienia szczepionką pełnokomórkową p/krztuścowi.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko tężcowi osób po zranieniach i urazach w 2021 oraz latach 2020 i 2019

Rok sprawozdawczy	Liczba zaszczepionych osób ogółem	Liczba zaszczepionych osób grupie 20-29 lat	Liczba zaszczepionych osób grupie 30 i powyżej
2021	431	41	390
2020	448	11	437
2019	659	24	635

Szczepienia obowiązkowe przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B osób narażonych

W ramach powyższych szczepień w 2021 r., podano 88 dawek szczepionki w następujących grupach:

- osoby szczególnie narażone na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną WZW typu B, które nie były szczepione przeciw WZW typu B;
 - osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C
- oraz wykorzystano 5 dawek szczepionki u osób w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową poniżej 30 ml/min oraz u osób dializowanych.

Szczepienia zalecane

Szczepienia zalecane (odpłatne) to szczepienia nieobowiązkowe, które znacząco uzupełniają ochronę przed groźnymi chorobami.

Do nich zaliczamy m.in. szczepienia przeciwko: inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjnym zakażeniom *Neisseria meningitidis* - wywołującym posocnicę i zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, ospie wietrznej - prowadzącej do bardzo ciężkich powikłań w obrębie układu nerwowego, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A i typu B, kleszczowemu zapaleniu mózgu, grypie, ludzkiemu wirusowi brodawczaka, żółtej gorączce, cholercie, durowi brzuszemu, wścieklicznie.

W 2021 r., w ramach szczepień zalecanych (koszt zakupu szczepionki ponosi pacjent, szczepienie finansowane przez samorządy w ramach programów zdrowotnych) zaszczepiono, m.in.:

- 2 796 osób przeciwko grypie – najliczniejszą grupę wiekową korzystającą z uodpornienia były osoby w przedziale wiekowym 65 i powyżej i stanowiły 49,74% ogółu osób zaszczepionych;
- 57 osób przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu;
- 92 osoby przeciwko wirusowemu zapalniu wątroby typu B;
- 30 osób przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A;
- 20 osób przeciwko zakażeniom *Neisseria meningitidis*;
- 31 osób przeciwko zakażeniom wirusem brodawczaka (HPV).

Niepożądane odczyny poszczepienne - NOP

W 2021 roku zgłoszono i zarejestrowano 5 przypadków wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych, zakwalifikowanych jako odczyny o charakterze łagodnym, po podaniu szczepionek przeciwko:

- Covid – 19 – 4 NOP w tym: 2 NOP po szczepionce COMIRNATY oraz 2 NOP po szczepionce Astra Zeneca – dotyczyły osób dorosłych;
- błonicy, tężcowi, krztuścowi, polio, zakażeniom *Haemophilus influenzae*, zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* – szczepionki DTP, Imovax Polio, Act Hib, Synflorix – dotyczyło dziecka w 2 roku życia.

U wszystkich osób po ustąpieniu objawów nastąpił pełny powrót do zdrowia.

Osoby uchylające się od obowiązku szczepień ochronnych

Niepokojący jest fakt wzrostu osób odmawiających szczepień dzieci. Placówki lecznicze POZ zgłosiły **32** nowe przypadki uchylania się rodziców bądź opiekunów od obowiązku przeprowadzenia szczepień ochronnych u dzieci.

Liczba dzieci nie zaszczepionych z powodu braku zgody rodziców bądź opiekunów na przeprowadzenie szczepień: ogółem – **148**.

Rok	Liczba dzieci uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych na terenie powiatu	Liczba wniosków do Wojewody Warmińsko- Mazurskiego o wszczęcie postępowania egzekucyjnego
2014	17	6
2015	17	4
2016	21	5
2017	57	3
2018	79	4
2019	95	12
2020	116	2
2021	148	0

Finansowanie szczepień przez jednostki samorządowe:

Urząd Miasta Lubawa w ramach realizacji programu zdrowotnego dotyczącego profilaktyki chorób nowotworowych w **2021 r.** zaszczepiono **149** dzieci z rocznika 2008 zamieszkujących miasto Lubawę.

Ponadto, w **2021** roku realizowano program szczepień profilaktycznych **przeciw grypie**, w ramach którego uodporniono 380 osób > 65 roku życia zamieszkujących miasto Lubawę.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizuje obowiązki i zadania mające na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno-higienicznego w nowoprojektowanych i modernizowanych obiektach zarówno na etapie planowania, jak i realizacji zamierzeń inwestycyjnych.

Działania i kompetencje zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wynikające z art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2021 r., poz. 195) oraz innych ustaw i przepisów wykonawczych polegają w szczególności na:

1. opiniowaniu i uzgadnianiu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
2. opiniowaniu przedsięwzięć mogących znacząco (zawsze i potencjalnie) oddziaływać na środowisko,
3. uzgadnianiu dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dot. budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
4. uzgadnianiu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
5. uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych,
6. wyrażaniu zgody na rozwiązania techniczne określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2019 r., poz. 1065 z późn.zm.).

W **2021** r., w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono **242** postępowań administracyjnych, w których zajęto stanowisko /w formie decyzji, postanowienia, opinii sanitarnej lub pisma/ w zakresie spełniania wymagań higienicznych i zdrowotnych; w ramach ww. postępowań wydano **137** decyzji płatniczych.

Liczba zajętych stanowisk dotyczących:

- strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
 - uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko – w 2021 r. - **7** (w 2020 - 0),
 - opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko – w 2021 - **8** (w 2020 r. - 7);

— oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

- opinia co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – w 2021r.- **75** (w 2020 - 65),

przy opiniowaniu szczególną uwagę zwracano na ewentualne negatywne oddziaływanie przedsięwzięć na środowisko pod kątem oddziaływania na zdrowie ludzi (emisja hałasu, promieniowanie elektromagnetyczne, zanieczyszczenie powietrza, w tym emisja odorów);

- wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – w 2021 r. - **7** (w 2020 r. -10) w tym **1** negatywnie –dot. lokalizacji fermy trzody chlewnej w miejscowości Samplawa,

—uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych – w **2021 r. -65** (w 2020 r.- 65),

ww. uzgodnienia dotyczyły w szczególności budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,

- uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego – w **2021 r.** - **60** (w 2020 r. - 65),

— innych spraw (dotyczyły uzupełnienia dokumentacji) w **2021 r.** - **20** (w 2020 r. – 38)

—Ogółem przeprowadzono kontroli (wizji lokalnych) – w **2021 r.** - **72** (w 2020 r. – 64).

Stanowiska (decyzje, uzgodnienia, opinie lub pisma) stwierdzające spełnienie wymagań higienicznych i zdrowotnych zostały wydane dla takich obiektów jak:

- ochrony zdrowia: pomieszczenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą,
- oświaty i wychowania (szkoły, przedszkola, żłobki),
- turystycznych (pensjonaty, pokoje gościnne),
- rekreacyjno - sportowych,
- dróg, obiektów handlowych, obiektów biurowych, zakładów przemysłowych i infrastruktury technicznej.

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Profilaktyka nadwagi i otyłości

„Trzymaj Formę!” to ogólnopolski program edukacyjny realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną już od 15 lat. Program ten ma na celu wypracowanie prozdrowotnych nawyków wśród uczniów szkół podstawowych, tj. prowadzenie aktywnego stylu życia i stosowanie zbilansowanej diety.

W roku szkolnym **2020/2021** XV edycja programu podjęta została w **18** szkołach podstawowych na terenie powiatu iławskiego:

- w **3** szkołach w Iławie: Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Iławie, Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Polskich Podróżników, Szkoła Podstawowa nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im. Polskich Noblistów,
- w **5** szkołach w gminie Iława: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wikielcu, Szkoła Podstawowa w Lasecznie, Szkoła Podstawowa w Gromotach, Szkoła Podstawowa imienia majora Henryka Dobrzańskiego "HUBALA" w Gałdowie, Szkoła Podstawowa im. Twórców Literatury Dziecięcej w Ząbrowie
- w **5** szkołach w gminie Lubawa: Szkoła Podstawowa im. kard. Stanisława Dziwisza w Kazanicach, Szkoła Podstawowa w Byszwałdzie, Szkoła Podstawowa im. Teofila Ruczyńskiego w Prątnicy, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Rożentalu, Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Złotowie
- w **2** szkołach w mieście i gminie Susz: Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Bema w Suszu, Szkoła Podstawowa w Jawtach Wielkich
- w **1** szkole w gminie Kisielice: Szkoła Podstawowa w Goryniu
- w **2** szkołach w mieście i gminie Zalewo: Zespół Szkół w Zalewie, Szkoła Podstawowa w Borecznie

Program objął **1 806** uczniów oraz **544** rodziców. Do realizacji programu szkoły otrzymały materiały edukacyjne: poradniki, broszurki, plakaty.

Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych.

„Skąd się biorą produkty ekologiczne” to ogólnopolski program edukacyjny dla dzieci w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

W roku szkolnym **2020/2021** program realizowany był w **3** przedszkolach w Iławie: Przedszkole Miejskie nr 4 im. Chatka Przyjaciół Kubusia Puchatka, Przedszkole Miejskie nr 5, Przedszkole Miejskie nr 6. Programem objęto **85** dzieci i **123** rodziców.

Edukacja żywieniowa oraz wiedza konsumencka

W **2021** r., Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) przeprowadził Kampanię „Wybieraj Bezpieczną Żywność“, która była realizowana również przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Celem Kampanii było zachęcanie Europejczyków do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych poprzez wyjaśnianie kluczowej roli, jaką odgrywa nauka w bezpieczeństwie żywności. Skierowana była do przeciętnego konsumenta w wieku 25-45 lat, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców.

W ramach działań związanych z Kampanią przeprowadzono **2** szkolenia, w których uczestniczyło **36**

osób. Na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Iławie publikowano zwięzłe informacje dotyczące przechowywania żywności, właściwej higieny podczas przygotowywania posiłków, informacji czym są alergeny i substancje dodatkowe w żywności, informacji jak czytać etykiety.

PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

Profilaktyka palenia tytoniu

Do jednych z najważniejszych zadań promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy profilaktyka tytoniowa. Podejmowane działania mają na celu zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy - palenie czynne i bierne, a także promowanie życia wolnego od dymu tytoniowego. Realizowana jest ona poprzez programy edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, a także inne działania skierowane do ogółu społeczeństwa.

- **„Czyste powietrze wokół nas”** - program przedszkolnej edukacji antynikotynowej z udziałem rodziców i opiekunów mający na celu podniesienie ich wiedzy w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

W roku szkolnym **2020/2021** realizacja programu odbywała się w **5** placówkach:

- w Iławie: Przedszkole Miejskie nr 3, Przedszkole Miejskie nr 4 im. Chatka Przyjaciół Kubusia Puchatka, Przedszkole Miejskie nr 6, Niepubliczne Przedszkole „Pluszak”
- w Lubawie: Przedszkole Miejskie

Programem objęto **182** dzieci (**117** dzieci - 6 letnich, **58** dzieci - 5 letnich, **7** dzieci -4 letnie) oraz **161** rodziców.

- **„Bieg po zdrowie”** - to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów klas IV szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów.

W roku szkolnym **2020/2021** na terenie powiatu iławskiego uczestniczyło w programie **6** szkół podstawowych (Zespół Szkolno- Przedszkolny w Wikielcu, Szkoła Podstawowa w Gromotach, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II Rożentalu, Szkoła Podstawowa w Byszwałdzie, Szkoła Podstawowa w Suszu, Szkoła Podstawowa im. Marii Zientary- Malewskiej w Bartach. W programie wzięło udział **76** dzieci oraz **60** rodziców.

Realizacja akcji i kampanii społecznych;

- Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu (31 maja).

W **2021** r. Światowy Dzień Bez Tytoniu przebiegał pod hasłem „Zobowiąż się do zakończenia palenia”. Informację o korzyściach rzucenia palenia przesłano do Starostwa Powiatowego w Iławie, do Urzędów Miast i Gmin, do lokalnych mediów oraz wszystkich szkół na terenie powiatu iławskiego oraz zamieszczono na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Iławie;

- Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia (trzeci czwartek listopada).

W **2021** r. Światowy Dzień Rzucania Palenia obchodzony był 18 listopada. W ramach obchodów na profilu społecznościowym oraz stronie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Iławie zamieszczono informacje o szkodliwości palenia papierosów. Przeprowadzono szkolenie online dla **29** osób.

Zorganizowano stoiska informacyjno-edukacyjne podczas imprezy na plaży miejskiej w Suszu oraz spotkań zorganizowanych w Lubawskim Centrum Aktywności oraz w Miejsko-Gminnym Centrum Kultury w Zalewie.

Ponadto, w ramach działań w zakresie profilaktyki tytoniowej prowadzony jest comiesięczny monitoring dotyczący sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami

używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych - ARS, czyli jak dbać o miłość?

- Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” dotyczy profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze), adresowany jest do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Jego celem jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

W roku szkolnym **2020/2021** program realizowano w **4** szkołach ponadpodstawowych:

- Szkole Branżowej I stopnia w Suszu oraz Technikum Zespołu Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu,
 - Technikum Zespołu Szkół im. Bohaterów Września 1939 r. w Iławie,
 - Szkole Branżowej I stopnia Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych w Iławie
- Edukacją objęto **152** uczniów.

• Zapobieganie zażywaniu nowych narkotyków

Na terenie powiatu iławskiego w **2021** roku podejmowano działania zmierzające do uświadamiania młodych ludzi o niebezpieczeństwach związanych z zażywaniem nowych narkotyków oraz dostarczenia im podstawowych informacji na ich temat.

Przeprowadzono **2** zajęcia edukacyjne wśród **26** uczniów klas ósmych Akademickiego Zespołu Placówek Oświatowych w Fijewie oraz **6** zajęć edukacyjnych wśród **222** uczestników wypoczynku letniego oraz wychowawców.

Do **15** szkół na terenie powiatu iławskiego dostarczono materiały edukacyjne.

Do Starostwa Powiatowego w Iławie, Urzędów Miast i Gmin, Policji, Ośrodków Pomocy Społecznej, a także do wszystkich szkół na terenie powiatu iławskiego przesłano Raport Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczący zatruc środkówami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi w Polsce.

Na portalu społecznościowym Facebook na stronie Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Iławie zamieszczono informację dotyczącą nowych narkotyków.

Profilaktyka chorób zakaźnych

W **2021** roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Iławie podejmowała działania mające na celu zapobieganie zachorowaniom na choroby zakaźne poprzez edukację dotyczącą zasad zdrowego stylu życia, czynności higienicznych i szczepienia ochronne, a także edukację społeczeństwa w zakresie dróg szerzenia się chorób zakaźnych i zakażeń. W ramach profilaktyki chorób zakaźnych realizowano zagadnienia dotyczące problematyki zakażeń wirusem HIV, wirusem HCV, profilaktyki grypy, ospy, SARS-CoV-2, wszawicy, chorób przenoszonych przez kleszcze.

Profilaktyka HIV/AIDS

- W ramach obchodów światowego Dnia AIDS 1.12.2021 r., na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Iławie zamieszczono informacje dotyczące statystyk epidemiologicznych zakażeń HIV oraz leczenia AIDS. Ponadto, zamieszczono informacje zachęcające do zgłaszania się na bezpłatne, anonimowe testy w kierunku HIV, promowano Punkty Konsultacyjno-Diagnostyczne (PKD).

W stoiskach informacyjno-edukacyjnych organizowanych podczas imprezy masowej przy plaży miejskiej w Suszu, na stadionie w Lubawie, „Złotej Tarki” w Iławie, spotkań organizowanych przez Stowarzyszenie Iławskiego Klubu „Amazonki w Lubawskim Centrum Aktywności oraz Miejsko-Gminnym Centrum Kultury w Zalewie, omawiano z mieszkańcami drogi szerzenia wirusa HIV, co to są Punkty konsultacyjno-Diagnostyczne (PKD) i w jaki sposób można wykonać test na obecność wirusa

- Do szkół w powiecie iławskim przesłano informacje o ogłoszeniu przez Krajowe Centrum ds. AIDS konkursu pt. „KOMIS kontra AIDS”. Rozdystrybuowano materiały edukacyjne wśród pracowników służby zdrowia, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, nauczycieli.

Profilaktyka grypy.

Na portalu społecznościowym na stronie Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Iławie umieszczano informacje dotyczące w jaki sposób zapobiegać grypie, jakie są objawy grypy oraz propagowano szczepienia ochronne przeciwko grypie. Do Szpitala oraz Ośrodków Zdrowia dostarczono materiały edukacyjne.

Profilaktyka chorób pasożytniczych

W ramach profilaktyki chorób pasożytniczych do **11** placówek dostarczono materiały edukacyjne na temat wszawicy oraz chorób pasożytniczych przenoszonych przez ptaki i czworonogi. Na portalu społecznościowym umieszczono materiały dotyczące wszawicy.

Profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze.

Dystrybuowano materiały edukacyjne do przedszkoli, zakładów pracy, uczestników wypoczynku letniego dotyczące chorób przenoszonych przez kleszcze.

Do Starostwa Powiatowego w Iławie, Urzędów Miast i Gmin, Ośrodków Zdrowia, lokalnych mediów oraz szkół na terenie powiatu iławskiego przesłano artykuł dotyczący stanowisk bytowania kleszczy, chorób przenoszonych przez kleszcze, sposobu uniknięcia ukąszenia przez kleszcza, sposobu usunięcia kleszcza.

W stoiskach informacyjno-edukacyjnych zorganizowanych podczas „Złotej Tarki” w Iławie oraz imprezy masowej przy plaży w Suszu rozmawiano z mieszkańcami o chorobach przenoszonych przez kleszcze, szczepieniach ochronnych przeciw Kleszczowemu Zapaleniu Mózgu, różnicy między boreliozą a kleszczowym zapaleniem mózgu. Wskazywano prawidłowy sposób usuwania kleszczy.

Profilaktyka zakażeń SARS-CoV-2

Dystrybuowano materiały edukacyjne do zakładów pracy, Urzędów Gmin i Miast, przedszkoli i szkół. Do Starostwa Powiatowego w Iławie, Urzędów Miast i Gmin, Ośrodków Zdrowia, Placówek oświatowych drogą elektroniczną przesyłano bieżące informacje. Propagowano szczepienia ochronne.

Higiena osobista

Przeprowadzono **9** zajęć edukacyjnych dla **85** dzieci w: Szkole Podstawowej w Kamieńcu, Akademickim Zespole Placówek Oświatowych w Fijewie, Szkole Podstawowej nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Polskich Olimpijczyków w Iławie.

Na portalu społecznościowym na stronie Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Iławie propagowano właściwą technikę mycia rąk

Do Przedszkoli, Szkół, zakładów pracy dystrybuowano materiały edukacyjne dotyczące właściwej techniki oraz czasu mycia rąk. Materiały edukacyjne przeznaczone było zarówno dla osób dorosłych jak i dla dzieci (kolorowanki)

Higiena osobista propagowana była również w stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas imprez masowych zorganizowanych: przy plaży miejska w Suszu, na stadionie w Lubawie oraz spotkaniu zorganizowanym przez Stowarzyszenie Iławskiego Klubu „Amazonki” w Lubawskim Centrum Aktywności Społecznej w Lubawie.

Profilaktyka chorób nowotworowych

Program edukacyjny „Wybierz życie - Pierwszy Krok” to program edukacyjny poświęcony profilaktyce zakażeń wirusem brodawczka ludzkiego (HPV) i raka szyjki macicy dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem głównym jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy, a także zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w

jego powstawaniu, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna), motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie. W roku szkolnym **2020/2021** w programie wzięła udział **1** szkoła Zespół Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu. Edukacją objęto **108** uczniów **216** rodziców.

Działania w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych

Dystrybuowano materiały edukacyjne do Ośrodków Zdrowia na terenie powiatu Iławskiego. Na portalu społecznościowym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Iławie zachęcano kobiety do samobadania piersi wskazując technikę badania, do zgłaszania się na badanie cytologiczne. Zachęcano Panów do badań prostaty.

OCHRONA ZDROWIA MATKI I DZIECKA

„Moje dziecko idzie do szkoły” to akcja, która ma na celu ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych, podniesienie poziomu wiedzy na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia. Skierowany jest rodziców dzieci, rozpoczynających naukę w klasie I szkoły podstawowej.

W ramach akcji pocztą elektroniczną przesłano materiały edukacyjne dotyczące właściwego zorganizowania stanowiska pracy ucznia do **17** Przedszkoli i **27** Szkół Podstawowych na terenie powiatu iławskiego z prośbą o ich rozpowszechnienie.

Ponadto, do **14** placówek oświatowych dostarczono ulotki dotyczące właściwego zorganizowania stanowiska pracy ucznia oraz zasad bezpiecznego użytkowania telefonów komórkowych i kuchenek mikrofalowych.

Na portalu społecznościowym na stronie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Iławie umieszczono informację o właściwej organizacji stanowiska pracy ucznia, bezpiecznego korzystania z telefonów komórkowych i kuchenek mikrofalowych, właściwym doborze tornistrów.

Przeprowadzono **6** zajęć edukacyjnych wśród rodziców, których dzieci rozpoczynają klasę pierwszą w: Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wikielcu, Szkole Podstawowej im. Kardynała Stanisława Dziwisza w Kazanicach, Szkole Podstawowej im. Michała Lengowskiego w Rudzienicach, Szkole Podstawowej im. Polskich Podróżników nr 4 w Iławie (3 zajęcia). W trakcie spotkań omówiono organizację stanowiska ucznia w domu, rolę drugiego śniadania oraz właściwego nawodnienia organizmu, bezpiecznego użytkowania telefonów komórkowych oraz kuchenek mikrofalowych. W zajęciach wzięło udział **98** rodziców.

Podczas imprezy masowej na stadionie w Lubawie, w Lubawskim Centrum Aktywności Społecznej im. Biskupów Chełmiński zorganizowano stoiska informacyjno-edukacyjne podczas których rozmawiano z rodzicami i dystrybuowano materiały edukacyjne.

BEZPIECZNY WYPOCZYNEK

W ramach akcji „Zdrowe wakacje” przeprowadzono **16** zajęć edukacyjnych wśród **644** uczestników wypoczynku letniego. Ponadto, udzielono **14** instruktaży kierownikom wypoczynku letniego. W trakcie zajęć szczególną uwagę poświęcono: profilaktyce COVID-19 (czynnik etiologiczny wywołujący COVID-19, objawy, sposób postępowania w celu uniknięcia zakażenia ze szczególnym uwzględnieniem mycia i dezynfekcji rąk), profilaktyce chorób odkleszczowych (choroby przenoszone przez kleszcze, sposoby zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze, właściwy sposób usuwania kleszczy), omówiono skutki nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV (rodzaje promieniowania UV, zdrowotne konsekwencje narażenia na promieniowanie UV, zalecane środki chroniące przed nadmiernym promieniowaniem UV, jak ocenić czy znamię jest łagodne, czy złośliwe), profilaktyce zatruc pokarmowych (czym jest zatrucie pokarmowe, objawy zatruc pokarmowych bakteriami z rodzaju Salmonella, Shigella, Staphylococcus aureus, Listeria monocytogenes Escherichia coli, Campylobacter jejuni, Yersinia enterocolitica, Clostridium botulinum), profilaktyce zatruc grzybami (podział grzybów na jadalne, niejadalne i trujące, różnice w budowie grzybów rurkowych jadalnych a muchomorem sromotnikowy, sposoby gromadzenia

grzybów podczas zbierania, ogólne zasady uniknięcia zatruc, znaczeniu szczepień ochronnych, w tym szczepieniu przeciw COVID-19).

Dystrybuowano materiały edukacyjne do organizatorów wypoczynku letniego oraz umieszczano informacje na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Iławie oraz na portalu społecznościowym.

DZIAŁALNOŚĆ LABORATORIUM BADAŃ ŚRODOWISKOWYCH I EPIDEMIOLOGICZNO-KLINICZNYCH

W ramach działalności wykonywane są:

- badania i pomiary czynników szkodliwych i uciążliwych środowisku pracy w zakresie hałasu, drgań mechanicznych o oddziaływaniu miejscowym i ogólnym na organizm człowieka, pyłowych zanieczyszczeń powietrza oraz oświetlenia elektrycznego;
- badania fizyczne, chemiczne i mikrobiologiczne wody do spożycia, z basenów oraz wody przeznaczonej do kąpielii i rekreacji;
- badania w kierunku schorzeń jelitowych (*Salmonella* spp., *Shigella* spp., *Yersinia enterocolitica*, *Campylobacter*, *Escherichia coli*, *Helicobacter*) oraz kontrola skuteczności sterylizacji.

Laboratorium, w ramach nadzoru sanitarnego, wykonuje badania dla trzech powiatów: iławskiego, działdowskiego i nowomiejskiego.

Wiarygodność wyników badań potwierdzana jest w badaniach biegłości poprzez porównania międzylaboratoryjne organizowane przez uznanych organizatorów, jak: Instytut Medycyny Pracy w Łodzi, Gdańska Fundacja Wody, LGC Standars z UK, Labquality z Helisinek (Finlandia), OBiKS, Gea, Isotop, Maag Lab kompetencje.

W 2021 r., Sekcja Badań Środowiska Pracy, Sekcja Badań Wody i Sekcja Badań Mikrobiologicznych na rzecz trzech powiatów w ramach działalności statutowej wykonały **11525** oznaczeń, w tym fizycznych (**2 409**), chemicznych (**903**) i mikrobiologicznych (**8213**).

Dodatkowo, w ramach zleceń podmiotów indywidualnych wykonano łącznie **35 078** oznaczenia, w tym **25792** oznaczeń mikrobiologicznych kałów oraz **2040** oznaczeń skuteczności sterylizacji, **4683** oznaczeń mikrobiologicznych, chemicznych i fizycznych wody oraz **2599** oznaczeń parametrów fizycznych czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

Laboratorium, wykonuje badania wody do spożycia w ramach systemu zintegrowanego monitoringu kontrolnego i monitoringu przeglądowego.

Po znacznym zmniejszeniu w 2020 r. liczby wykonywanych badań rok 2021 r. można uznać jako rok powrotu do stabilności. Widać to szczególnie na bazie wyników badań mikrobiologicznych kałów oraz badań środowiska pracy, związane jest to oczywiście z częściowym zmniejszeniem ograniczeń związanych ze stanem epidemii jak również z adaptacją zarówno osób indywidualnych jak i przedsiębiorców do panujących warunków prowadzenia działalności.

Wskazać przy tym należy że, podobnie jak w poprzednim roku pracownicy laboratorium poza wykonywaniem rutynowej pracy laboratoryjnej, wykonywali dodatkowo prace związane bezpośrednio ze zwalczaniem epidemii.

DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO-REPRESYJNA 2021 r.

W 2021 r., pracownicy PSSE w Iławie wielokrotnie uczestniczyli w akcjach kontrolnych, współpracując z Policją. Kontrole były realizowane w zakresie egzekwowania stosowania przepisów prawa odnoszących się do obowiązującego w Polsce stanu epidemii, w szczególności do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. W okresie sprawozdawczym:

- przeprowadzono **987** kontroli;
- nałożono **109** mandatów karnych na kwotę **9550 zł**;
- skierowano **9** wniosków o ukaranie w związku z odmową przyjęcia nałożonych mandatów karnych (ww. ujęte są w komórce organizacyjnej Epidemiologii).

Komórka organizacyjna	Liczba kontroli	Decyzje		mandaty		Tytuły wykonawcze
		merytoryczne	płatnicze	Liczba	kwota	
Higiena Komunalna	318	169	52	12	2800	1
Higiena Żywności	550	279	201	72	16300	3
Higiena Pracy	98	64	42	1	500	4
Higiena Dzieci i Młodzieży	97	5	1	1	200	0
Epidemiologia	14799	31	4	110	10050	0
Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	72	0	137	0	0	0
Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna	0	0	0	0	0	0
ogółem	15934	548	437	196	29850	8

Rok	Liczba kontroli	Decyzje		mandaty		Kary pieniężne		Tytuły wykonawcze
		merytoryczne	płatnicze	Liczba	kwota	Liczba	Kwota w zł	
2017	1631	566	465	55	11850	0	0	8
2018	1847	713	617	91	18100	0	0	13
2019	1835	620	533	81	18100	0	0	20
2020	7898	3818	393	60	13500	8	24 000	3
2021	15934	548	437	196	29850	9	86000	8

Rok	Badania nadzorowe ogółem	Wykonane oznaczenia		
		Chemiczne	Fizyczne	mikrobiologiczne
2017	4241	1140	2300	7100
2018	2988	970	2472	5798
2019	4636	823	2525	9095
2020	2870	908	2699	5480
2021	4252	903	2409	8213

WNIOSKI

Najważniejsze zadania wymagające dalszych skutecznych działań ze strony Inspekcji Sanitarnej:

1. Zapobieganie i ograniczanie skutków chorób zakaźnych realizowane poprzez ciągłe monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, wdrażanie postępowania przeciwepidemicznego i profilaktycznego, jak również nadzór nad realizacją szczepień ochronnych oraz działalność informacyjno–edukacyjna.
2. Monitorowanie jakości wody, zgodnie z wymogami obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
3. Realizowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, zakładami fryzjerskimi, kosmetycznymi tatuażu i odnowy biologicznej.
4. Monitorowanie warunków zdrowotnych środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia zatrudnionych pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
5. Realizowanie wzmoczonego nadzoru nad placówkami żywnościowymi przede wszystkim w obiektach turystycznych w trakcie trwania sezonu turystycznego.
6. Sprawowanie nadzoru nad obiektami żywnościowo-żywieniowymi ze względu na znaczną produkcję i obrót żywnością przekładającą się na dużą liczbę konsumentów oraz prowadzenie skutecznych działań kontrolnych obiektów, które wykazują niezgodny z wymaganiami stan higieniczno-sanitarny.
7. Utrzymanie wysokiego poziomu odporności zbiorowiskowej oraz zmniejszenie szans zachorowania osób nieuodpornionych.
8. Kontynuowanie działalności oświatowo-zdrowotnej poprzez realizowanie programów edukacyjnych w celu kształtowania właściwych postaw, nawyków oraz zachowań prozdrowotnych.